30 ՕԳՈՍՏՈՍ 2011 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 151(4769)

Azg Վագ

ISSN: 1829-1651

Ինչպես փրկել գիտության աղագան՝ ֆեյսբուքյան նախաձեռնությունը կարծես թե հաջողում է

ՄԱԲԻԵՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ծաղկաձորում անցած շաբաթավերջին հավաքվել էին երիտասարդ գիտնականները՝ երեք օր քննարկելով գիտության ոլորտի ֆինանսավորման, ընդհանրապես գիտությանն ու մասնավորապես երիտասարդ գիտաշխատողների խնդիրները: Գիտության հետ կապվող համարյա բոլոր կառույցներից ներկա էին այս քննարկմանը, անգամ ներկայացված էր քաղաքական դաշտը՝ խորհրդարանական կուսակցություններն ու ՀԱԿ-ը: Նախաձեռնությունը եկել էր «Պահանջում ենք գիտության ֆինանսավորման ավելացում» ֆեյսբուքային խմբից, ԱՐՄԱԿԱԴ գիտական ցանից, իսկ քննարկման կազմակերպմանն աջակցել էր Հայաստանի երիտասարդական հիմնադրամը: Քննարկմանը համալիր ներկայացվեց գիտության ոլորտի խնդիրների մեծ մասը՝ եւ տարբեր պատասխանատուների, եւ քննարկման կազմակերպիչներ Արթուր Իշխանյանի եւ Խաչիկ Գեւորգյանի միջոցով:

Նշելով, որ գիտության ֆինանսավորումը շատ երկրներում ՀՆԱ-ի երկուս տոկոսից ավելի է, նախաձեռնողները պահանջում են Հայաստանում գիտության ֆինանսավորումը դարձնել առնվազն մեկ տոկոս՝ այն միտումով, որ հետո հասցվի երկու տոկոսի: Այժմ Հայաստանի գիտության ֆինանսավորումը կազմում է ՀՆԱ-ի 0,24 տոկոսը, տարեկան բյուջեի մոտ 1 տոկոսը՝ քաներեկու, քաներեք մլն դոլար, որը սաստիկ պակաս է աշխարհում ընդունված միջին չափից:

Քննարկումն, իհարկե, նախ վերաբերում էր գիտության աղագային՝ երիտասարդներին, երիտասարդ գիտնականների ցածր ֆինանսավորմանը եւ դրանից բխող այլ խնդիրների՝ գիտնականների թվի նվազմանն, օրինակ. այժմ ՀՀ-ում 4500 գիտնական է աշխատում, այն դեպքում, երբ Խորհրդային Միությունում Հայաստանում կար քանյոթ հազար գիտնական (Միության վերջին տարվա թիվն է):

Տես էջ 3

Ղարաբաղցիները՝ ազգային փոքրամասնությո՞ւն

ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբաման հունիսի 23-ին նախագահներ Ալիեւի եւ Սարգսյանի հետ անհատական հանդիպմանը միտք էր հայտնել, որ տարածաշրջանում ստատուս քվոյի պահպանումն անընդունելի է եւ կողմերը պետք է խիզախ քայլեր ձեռնարկեն բանակցությունների միջոցով խաղաղ կարգավորման հասնելու համար: Ղարաբաղյան խնդրին առնչվող ադրբեջանական «Զերկալո» թերթի հարցին ի պատասխան նախ իր նախագահի խոսքն է հիշեցրել Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպան Մեթյու Բրայզան, ընդ որում, հարցազրույցի համար ընտրված պահը ենթադրել է տալիս, որ Բրայզան պետք է որ ասելիք ունենար:

Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանի խոսքերով՝ Օբաման նույն այդ անհատական հանդիպմանն ընդգծել է, թե «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները, նախկինի պես, դեռեւս կարող չեն ավարտելու հակամարտության կարգավորման հիմնարար սկզբունքների համաձայնեցումը, այդ իսկ պատճառով էլ խնդիրը մնում է ոչ կառուցողական ու վտանգավոր իրավիճակում»: Բրայզայի փոխանցմամբ՝ Օբաման հունիսի 23-ին նաեւ մտահոգություն է հայտնել շփման գծում լարվածության մեծացման առնչությամբ, առաջարկելով «խնդրի լուծման առավել խիզախ քայլեր ձեռնարկել»:

ԱՄՆ աջակցությունը հայտնելով հակամարտության կարգավորման լուծման ուղղությամբ տարվող ջանքերին՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ԱՄՆ-ը ներկայացնող նախկին համանախագահ Բրայզան, հիշեցնելով, որ Մինսկի խումբը աջակցում է հիմնարար սկզբունքների համաձայնեցմանը, ենթադրություն է հայտնել. «Հակամարտության լուծումը կողմերից փոխզիջումներ կպահանջի»:

«Մադրիդյան փաթեթը հիմնարար է: Այն բովանդակում է Լեռնային Ղարաբաղում հակամարտության կարգավորմանը նպաստող բոլոր անհրաժեշտ հիմնարար սկզբունքները», նշել է Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանը, հիշեցնելով, որ մադրիդյան սկզբունքների հիմքը նույն հելսինկյան եզրափակիչ ակտի սկզբունքներն են «պետությունների տարածքային ամբողջականության հետ կապված խնդիրներում ուժի չկիրառման եւ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների մասին»:

Վերջին միտքը թերեւս հերթական անգամ կարող է առիթ դառնալ Բրայզայի համար վերադառնալու իր իսկ կողմից բազմիցս կիրառված արտավոր պրակտիկային, երբ ասում էր մի բան, ապա հերքում՝ պարզաբանելով, թե իբր իրեն ճիշտ չեն հասկացել: Խնդիրն այն է, որ «ազգային փոքրամասնություն» տերմինն օգտագործելու պարագայում մադրիդյան սկզբունքներին քաջատեղյակ Բրայզան շատ ազատորեն է մեկնաբանում հելսինկյան եզրափակիչ ակտն ու նույն մադրիդյան սկզբունքները, քանի որ ժողովուրդների իրավունքը փորձում է նույնացնել ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների հետ այն դեպքում, երբ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը մաս չէ Ադրբեջանի, հետեւաբար՝ նաեւ չի կարող կոչվել ազգային փոքրամասնություն: Իսկ որ Բրայզան չի հիշեցրել նաեւ ուժի սպառնալիքի չկիրառման մասին որպես ուժի չկիրառման սկզբունքի մաս, թերեւս վկայում է ադրբեջանամետ ամերիկացի դիվանագետի դիրքորոշման, այլ ոչ թե հելսինկյան սկզբունքներին չտիրապետելու մասին:

Ամեն դեպքում, որպես Մինսկի խմբի համանախագահ, լավատեսության ժամիտներ շռայլող Բրայզան Ադրբեջանում կորցրել է լավը տեսնելու «պրոֆեսիոնալ դիվանագետի» ունակությունը: Նա կարծիք է հայտնել, թե տարիներ շարունակ ընթացող գործընթացը, «ինչպես երեւում է, այսօր ոչ մի դրական արդյունք չի տվել»: «Կողմերը միմյանց չեն վստահում, զիջումների ու փոխզիջումների չեն գնում, ինչով էլ խորացնում են խնդիրը», ասել է Բրայզան՝ հավելելով, որ եթե մոտակա ապագայում այդ հարցը չլուծվի, «այն կարող է երկարաձգվել ավելի երկար ժամանակով»:

Ա. ՀԱԲՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Չառնի. Հայկական ցեղասպանությունը՝ պետական քաղաքականությունից առաջ

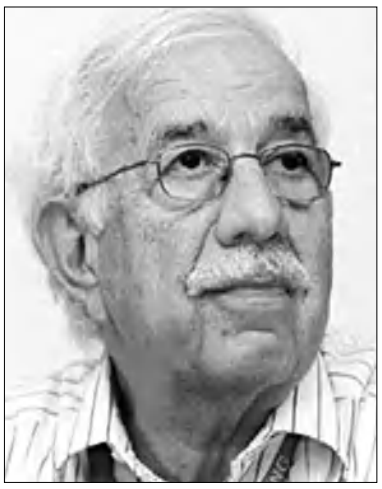

«Հակառակ գոյություն ունեցող քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական արդարացի մտահոգություններին, Իսրայելը չպետք է անտեսի այլ ժողովուրդների տառապանքները, թեկուզ այն պատճառով, որ ինքն էլ է արժանացել նույն ճակատագրին», նշել է Երուսաղեմում գործող «Հոլոքոսթի եւ ցեղասպանության ինստիտուտի» երկարամյա տնօրեն Իսրայել Չառնին «Անգլոֆայլին» տված հարցազրույցի ժամանակ:

Ըստ «Հարեցի», հրեա ցեղասպանագետը մտահոգված է, որ թուրք-իսրայելական հարաբերությունները կարգավորելուն միտված ներկայիս գործադրվող ջանքերը կարող են խոչընդոտել հայերի ցեղասպանության պատշաճ ճանաչման գործընթացին, որի համար նա պայքարում է երկար տարիներ:

«Հաշտեցումը պետք է լինի, իմ կարծիքով, բայց ոչ ի հաշիվ հայերի ցեղասպանությունը ժխտելուն», նշել է նա: Ցեղասպանության ճանաչման հարցը առաջնահերթություն էր սացել անցյալ տարվա Գազայի մոտ տեղի ունեցած ռազմանավային հրադարձություններից հետո, բայց վերջերս թուրք-իսրայելական հարաբերությունների կարգավորման ջանքերի հետեւանքով կարծես կորցրել է իր այժմեականությունը:

«Հարեցի» լրագրող Ռաֆայել Ահրենը խոստովանում է, որ ցեղասպանության ճանաչմանն ի սպաս դրված ջանքերում անգնահատելի ներդրում ունի պրոֆ. Չառնին, որը ժամանակին հիմնադիրներից է եղել «Ցեղասպանագետների միջազգային ասոցիացիայի», որը նախագահել է երկար տարիներ:

«Պրոֆ. Չառնին առաջինն է գուցե, որ գիտնականների, մարդկանց առաջ բացեց համեմատական ցեղասպանագիտության դռները: Դա ուսումնասիրությունների այն ոլորտն էր, որը Հոլոքոսթի տեսածիրից դուրս հաշվի էր առնում նաեւ այլ ժողովուրդների դժբախտությունները», ասել է Երուսաղեմի «Հոլոքոսթի եւ ցեղասպանության ինստիտուտի» լրատվական ծառայության տնօրեն նյույորքցի Մարկ Շերմանը:

Մասնագիտությամբ կլինիկական հոգեբան Չառնին ցեղասպանագիտությամբ սկսել է զբաղվել 1960-ական թվերից, երբ ամերիկյան լավագույն կրթօջախներն ավարտելուց հետո դիմել է «Յադ վաշեմին», խնդրելով օգնել գտնելու Հոլոքոսթի հոգեբանական վերլուծության մասին գրքեր: Երբ տեղեկացել է, որ այդպիսի գրքեր չկան, ինքն է սկսել զբաղվել այդ թեմայով: Գրել է եւ խմբագրել ավելի քան մեկ տասնյակ հատորներ, որոնցից երեքը արժանացել են «Ամերիկյան գրադարանների ասոցիացիայի տարվա աչքի ընկնող գիրքը» մրցանակի:

Օգոստոսի սկզբներին Երուսաղեմում եբրայերենով լույս տեսած նրա վերջին գիրքը վերնագրված է՝ «Դու պետք է ոչնչացնես քո մեջ գտնվող չարին»:

Հ. Ծ.

Թուրքիայի ՆԳ նախարարությունը հրաժարվում է փոխհատուցում վճարել Դինք եղբայրներին

Թուրքիայի ներքին գործերի նախարարությունը հերքել է ամեն մի պատասխանատվություն Հրանտ Դինքի սպանության գործում եւ հրաժարվել 100 հազար լիրայի փոխհատուցում վճարել Դինքի երկու եղբայրներին՝ Խսրովին եւ Երվանդ Դինքերին, գրում է «Արմենյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը, հենվելով «Ռադիկալի» (Ստամբուլ) լրատվության վրա:

Այդ գումարը Ստամբուլի 10-րդ վարչական դատարանն էր հրամայել նախարարությանը՝ վճարել անցյալ տարվա հոկտեմբերի 27-ի կարգադրությամբ, որպես «վնասուց հատուցում իրենց թույլ տված պարտազանցության», քանի որ լրագրողի կյանքի սպառնացող վտանգի վերաբերյալ բավականաչափ հիմքեր ունենալով հանդերձ նրանք ոչ մի քայլ չէին կատարել պաշտպանելու նրան եւ նրա ընտանիքին:

Նախարարությունը Պետական խորհրդին էր դիմել որոշումը չեղյալ համարելու խնդրանքով՝ նշելով, որ «անարդարացի» էր նման պահանջը: Պետական խորհուրդը մերժել էր դիմումը: Այդուհանդերձ նախարարությունը շարունակում է հրաժարվել որեւէ պատասխանատվություն կրելուց եւ փոխհատուցում վճարելուց:

Հ. Ծ.

Համայնքների իրավունքների եւ համայնքային կալվածքների մասին հրամանագիր Թուրքիայում

Դա ենթադրում է պետականորեն առգրավված անշարժ գույքի վերադարձը ազգային փոքրամասնություններին

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔԲՅԱՆ

Թուրքիայում տեղի են ունենում կառուցվածքային փոփոխություններ: Դրանց սկիզբը, անկախ Հայաստանի հետ հարաբերությունների նորմալացման գործընթացի նախապայմաններով ձախողումից, դեռեւս 2002-ին դրել են վարչապետ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունները: Իսկ 2005-ին սկզբնավորված անդամակցության բանակցությունները Եվրոմիության հետ թափ են հաղորդել այդ փոփոխություններին:

Փոփոխություններից ամենանշանակալին թերեւս երկրում ինչպես գործադիր, այնպես էլ օրենսդիր իշխանությունների գործունեությունը վերահսկող բանակի դերի նվազեցումն էր: Թուրքական բանակը միաժամանակ վերահսկում էր նաեւ հանրապետության նախագահին առընթեր գործող ազգային անվտանգության խորհրդին:

Թուրքիայի ներքաղաքական կյանքում բանակի դերի նվազեցումը ԵՄ-ի պահանջն էր: Եվրոպական այս կառույցը անդամակցության բանակցությունների շրջանակում Թուրքիայից պահանջել էր նաեւ հարգել ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ թուրքական պետության Լոզանի պայմանագրով սանձնված պարտավորություններն ու էթնիկ եւ կրոնական խմբավորումների իրավունքները, այդ թվում նաեւ՝ դեռեւս 1982-ին գենեռալ Էվրենի զինվորական վարչակազմի ընդունած սահմանադրության փոփոխությունը:

Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունները սահմանադրության առումով եւս որոշ քայլեր արել էին, սակայն դրանք մասնակի բնույթ են կրել, քանի որ հանգեցրել են ոչ թե սահմանադրության, այլ դրա առանձին հոդվածների փոփոխությանը: Հիմա արդեն կատարվում են սահմանադրությունն ամբողջությամբ փոխվելու նախապատրաստական աշխատանքները:

Ինչ վերաբերում է Թուրքիայի հայ, հույն, հրեա ազգային փոքրամասնությունների, էթնիկ եւ կրոնական խմբավորումների իրավունքներին, որոնց ընդարձակման առումով էլ կարեւոր նշանակություն կունենա «օրենքի ուժ ունեցող որոշ հրամանագրերի փոփոխության մասին» հրամանագիրը, որը օգոստոսի 27-ին հրապարակվել է «Պաշտոնական» թերթում եւ մտել է ուժի մեջ:

Այս հրամանագիրը բաղկացած է 41 հոդվածներից, որոնք նպատակ են հետապնդում վերացնել Լոզանի պայմանագրի 38-45-րդ հոդվածներն ակնհայտորեն ոտնահարող դրսեւորումները եւ թուրքական իշխանություններին պարտավորեցնում են հարգել Թուրքիայի ոչ մահմեդական քաղաքացիների իրավունքները, ապահովել օրենքի առջեւ նրանց իրավահավասարությունը մահմեդականների հետ, ինչպես նաեւ բարեգործական միություններ, հոգեւոր եւ հասարակական կազմակերպություններ, հիմնադրամներ, դպրոցներ եւ կրթական այլ հաստատություններ հիմնելու հարցում վերացնել ազգային փոքրամասնությունների առջեւ դրված բոլոր արգելքները:

Տես էջ 8

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Սեպտեմբերը ոչ միայն անկախության տարեդարձի, այլեւ ընտրությունների ամիս է Ղարաբաղում

Արցախում սկսվել է ՏԻՄ ընտրությունների քարոզարշավը: Ընտրությունները պետք է անցկացվեն 149 համայնքներում՝ 151-ի փոխարեն, որովհետեւ Քաշաթաղի շրջանի Գանձա եւ Շուշիի շրջանի Քիրսավան համայնքներում համայնքի ղեկավարի թեկնածուներ չեն առաջադրվել: Ընդհանուր առմամբ, ինչպես «**Ազգի**» թղթակցին տեղեկացրեց ԼՂՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մամուլի քարտուղար Արիս Գրիգորյանը, առաջադրվել է համայնքի ղեկավարի 223 թեկնածու, իսկ 206 համայնքներում ավագանու անդամների թեկնածուներ են առաջադրվել 1226 հոգի: Դարձյալ Քաշաթաղի շրջանի Գանձա համայնքում ավագանու անդամների ընտրություն տեղի չի ունենա՝ անհրաժեշտ չափով թեկնածուներ չառաջադրվելու պատճառով:

Շրջկենտրոններում համայնքի ղեկավարի ընտրություններ անցկացվելու են միայն Մարտակերտ, Մարտունի եւ Բերձոր քաղաքներում, որտեղ համապատասխանաբար գրանցվել են 2, 3 եւ 4 թեկնածուներ: Մյուս շրջաններում դրանք տեղի չեն ունենա, քանի որ գործող քաղաքապետերի լիազորությունների ժամկետը չի լրացել:

Սեպտեմբերի 18-ին կայանալիք ընտրությունների ամենաթեժ վայրը, ենթադրվում է, կլինի մայրաքաղաք Ստեփանակերտը: Այստեղ քաղաքապետի թեկնածու են առաջադրվել ԼՂՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Սուրեն Գրիգորյանը, վարչապետի խորհրդական, 2004-2007 թթ. Ստեփանակերտի քաղաքապետ Էդուարդ Աղաբեկյանը եւ ԼՂՀ Ազգային Ժողովի մեծամասնական ընտրակարգով ընտրված պատգամավոր Մարաս Հասրաթյանը: Վերջինս, որ իր մրցակիցներից շատ երիտասարդ է, անցյալ տարվա խորհրդարանական ընտրություններում հաղթել էր ԱԺ «հնաբնակ», Արցախի ժողովրդավարական կուսակցության թեկնածու Ժաննա Գալստյանին, եւ թերեւս այս փաստն է նրա կողմնակիցներին հաջողության հասնելու հույս ներշնչում: Իսկ ահա Էդուարդ Աղաբեկյանը 2004-ի տեղական ինքնակառավարման ընտրություններում հաղթել էր ՀՅԴ աջակցությամբ, բայց ներկա դրությամբ դժվար է ասել, թե նա ո՞ր քաղաքական ուժի վրա է հենվելու, հատկապես որ առաջադրման ցուցակում գրանցված է իբրեւ անկուսակցական:

Միակ կուսակցական թեկնածուն (ԱԺԿ) Սուրեն Գրիգորյանն է, որի քաղաքական ռեսուրսը, թվում է, ավելի նշանակալից է:

Ստեփանակերտում հակված են այն համոզմունքին, որ թափանցիկ ու արդար ընտրություններ են լինելու: Ընդ որում՝ քարոզարշավի ընթացքը նույնպես որոշակի պատկերացում կտա կայանալիք ընտրությունների ժողովրդավարական բնույթի մասին, եւ այդ գործընթացն արդեն սկսվել է:

ԿԻՄ ՀԱԲԲԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Կրթակաների աղամոնտաժումը կշարունակվի

Թեմեն մամուլը բազմիցս քննադատել է Երեւանի քաղաքապետ Կարեն Կարապետյանի՝ մայրաքաղաքի կրթակաների աղամոնտաժման որոշումը, մարդու իրավունքների պաշտպան (ՄԻՊ) Կարեն Անդրեասյանը հայտարարություն է տարածել՝ քաղաքապետին հիշեցնելով, որ մայրաքաղաքը ոչ միայն հարուստներինն է, այլեւ աղքատներինը, եւ քաղաքապետի որոշումներից հիմնականում տուժում է անապահով խավը, երեկ քաղաքապետարանում տեղի ունեցած աշխատանքային խորհրդակցության ժամանակ քաղաքապետը հանձնարարել է խստորեն հետեւել գործընթացի իրականացմանը, իսկ աղամոնտաժվող կրթակաների աշխատակիցներին այլընտրանքային աշխատատեղեր առաջարկել:

Խորհրդակցությանը առեւտրի եւ սպասարկումների վարչության պետը զեկուցել է, որ մայրաքաղաքի տարբեր վարչական շրջաններում գույքագրվել է ժամանակավոր շինություններում տեղակայված 2.240 առեւտրի սպասարկման օբյեկտ: Վարչության պետը ասել է, որ կենտրոնական փողոցներում տեղակայված չգործող եւ պայմանագրային ժամկետներն ավարտված կրթակաների աղամոնտաժման աշխատանքները շարունակվում են:

Աբովյան փողոցում գույքագրվել է 16 օբյեկտ, որոնցից 2-ի պայմանագրային ժամկետներն են նորմալ: Այդ ընթացքում աղամոնտաժվել է 2 տաղավար, եւս 4-ը կաղամոնտաժվի այս շաբաթվա ընթացքում: Հ. Հ.

Թանկացել է «Աշտարակ կաթի» արտադրանքը

Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը բացատրություններ է պահանջել ընկերությունից

Շաբաթավերջի թանկացումից մի քանի օր հետո ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովը դրա պատճառների մասին բացատրություններ պահանջեց այս ապրանքի ներկրման մենաշնորհ ունեցող «Ալեք գրիգ» ընկերությունից: Դեռ հայտնի չէ, թե ինչ բացատրություններ է ներկայացրել այս ընկերությունը, իսկ հանձնաժողովը երեկ կաթնամթերքի գնի որոշակի թանկացման կապակցությամբ բացատրություններ է պահանջել «Աշտարակ կաթ» ընկերությունից: Համաձայն հանձնաժողովի կողմից առեւտրի կետերում կատարված դիտանցումների, թեեւ վերոնշյալ շուկայում կան մի քանի գերիշխողներ, սակայն, դրանցից թանկացել է միայն «Աշտարակ կաթ» ընկերության արտադրանքը: Այդ կապակցությամբ հանձնաժողովը որոշել է ուսումնասիրություն սկսել վերոնշյալ շուկայում:

Հանձնաժողովի տրամադրած հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք նաեւ, որ «Աշտարակ կաթ» ընկերությունը եռօրյա ժամկետում պետք է ներկայացնի տեղեկատվություն՝ իր կողմից արտադրվող կաթնամթերքի իրացման ծավալների վերաբերյալ, ինչպես նաեւ հիմնավորումներ՝ շուկայում նկատվող գնային փոփոխությունների վերաբերյալ: Հանձնաժողովը զուգահեռաբար տեղեկատվություն է պահանջել նաեւ խոշոր առեւտրի կետերից՝ կաթնամթերքի ձեռքբերման գների վերաբերյալ՝ պարզելու, թե իրացման ո՞ր օրակում է տեղի ունեցել գնածը: Ա. Մ.

Դիվանագիտական խորհրդակցություն՝ Հայաստանի ու արտաքին աշխարհի հարցերի օրակարգով

Հայաստանի արտգործնախարարության կենտրոնական ապարատն ու արտերկրում Հայաստանի դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարներն այսօր եւ վաղը կհանդիպեն՝ քննարկելու Հայաստանի արտաքին քաղաքականությանն առնչվող հարցեր, ինչպես նաեւ միջազգային հարաբերություններում տեղի ունեցող զարգացումները:

Ըստ ԱԳՆ հաղորդագրության, խորհրդակցությանը ելույթ կունենա Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսյանը: ԱԳՆ կենտրոնական ապարատի եւ դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարները կհանդիպեն նաեւ Հայաստանի ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանի, վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի, մի շարք նախարարությունների եւ գերատեսչությունների ղեկավարների հետ:

Նախատեսվում է նաեւ հավաքի մասնակիցների այցելությունը Սուրբ Էջմիածին, ուր նրանց կընդունի Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն:

Սեպտեմբերի 1-ին հավաքի մասնակիցները «Հայաստանը եւ արտաքին աշխարհը» թեմայով դասախոսություններով հանդես կգան Երեւանի բուհերում: Ա. Հ.

«Տաքեւ» ճոպանուղին անցնում է աշնանային ռեժիմի

Սյունիքի մարզի «Տաքեւ» ճոպանուղին 2011 թ. հունվարի 1-ից մինչեւ այսօր սպասարկել է ավելի քան 51.000 ուղեւորի, որոնցից ավելի քան 3000-ը հարակից խուր, Շինուհայր, Հալիձոր, Տաքեւ, Սվարանց եւ Տանձասար համայնքների բնակիչներ են, որոնք ճոպանուղու ծառայություններից օգտվել են անվճար:

Եղանակի փոփոխությունների պատճառով (քամիներ, օդի հարաբերական խոնավություն եւ այլն) ճոպանուղին օգոստոսի 30-ից մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը ուղեւորափոխադրումներ չի իրականացնելու, նշված ժամանակահատվածում իրականացվելու են համակարգի կարգավորման աշխատանքներ, ճոպանուղու կառավարման էլեկտրոնային եւ մեխանիկական համակարգերի հարմարեցում մարզի եղանակային պայմանների փոփոխությունների հետ: Մ. Մ.

«ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԻ ՄՐՑՈՒՅԹ»

Օմբուդսմեն-նախարար, ռաունդ 2. եզրափակիչ ակորդ

Թեմեն երեկ ԿԳ նախարարությունը հաղորդագրություն էր տարածել՝ խոստանալով հրապարակել իրավական բոլոր հիմքերը, որոնք կապացուցեն, որ դասագրքերի մրցույթում մարդու իրավունքների խախտման որեւէ դեպք չի եղել, սակայն մինչ երեկո ԿԳ նախարարությունից որեւէ հավաստիացում չստացանք:

Այն չկար նաեւ նախարարության պաշտոնական կայքէջում՝ www.edu.am: Նախարարության հիմնավորումներին է սպասել նաեւ մարդու իրավունքների պաշտպան Կարեն Անդրեասյանը: Սակայն, պատասխանի չսպասելով, տարածել է հերթական հայտարարությունը.

«ՄԻՊ-ի առաջարկը՝ կանոնակարգել կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից անցկացվող մրցութային համակարգը, ցավալիորեն վերածվեց անընդունելի բանավեճի, կարելի է արձագանքել, որ պետական որոշ մարմիններում սեփական սխալներն ու բացթողումները ընդունելու կամքի բացակայությունը բարեփոխումների ամենամեծ խոչընդոտն է: ՄԻՊ-ը կրկին փաստել է, որ նախարարությունը խախտել է մարդու իրավունքը եւ ոչինչ չի ձեռնարկում այդ խախտումը վերացնելու ուղղությամբ»:

ՄԻՊ-ի ներկայացմամբ՝ քաղաքացի Հովհաննես Բարսեղյանը պաշտպանի գրասենյակին դիմում բողոք է ներկայացրել, որ 7-9-րդ դասարանների երկրաչափության դասագրքերի մրցույթն ընթացել է մրցակիցների միջեւ անհավասար պայմաններում: «Անձը, լինելով մրցութային հանձնաժողովի անդամ, եղել է շահած կարող լինել: Հ. Հ.

գրքի թարգմանչի կողմից նախկինում ներկայացված եւ շահած գրքերի մասնագիտական խմբագիրը: Անթույլատրելի է կոլեգիալ կազմի անդամի առնչությունը որոշումների կայացման գործընթացին, քանի որ նա նախկինում գործել է ի շահ այդ գործընթացի մասնակիցներից որեւէ մեկի, կամ առկա են այլ հանգամանքներ, որոնք վկայում են կոլեգիալ կազմի անդամի ուղղակիորեն կամ անուղղակի շահագրգռված լինելու մասին, ինչը կասկած է հարուցում տվյալ գործի առնչությամբ նրա անաչառության մասին»: Ներկայացնելով մի շարք մանրամասներ եւս, ՄԻՊ-ը հավելում է, որ այսպանով եզրափակում է օմբուդսմեն-նախարար վեճը, քանի որ Հայաստանում բազմաթիվ են մարդու իրավունքներ խախտած քաղաքացիները եւ պետք է զբաղվի նրանք խնդիրներով:

Օմբուդսմենի հայտարարությունից կես ժամ անց հրապարակվեց նախարարության հայտարարությունը:

«Մրցույթին ներկայացված դասագրքերի հեղինակները չեն հանդիսանում մրցույթի մասնակիցներ ու պայմանագրային հիմունքներով քաղաքացիաիրավական հարաբերություններ են ունեցել միայն հրատարակչական կազմակերպությունների հետ, իսկ դասագրքերի մրցույթի իրական մասնակիցները, որպես պայմանագրային հարաբերությունների սուբյեկտներ հանդիսանում են հրատարակչական կազմակերպությունները: Հետեւաբար, տվյալ գործընթացում հեղինակների պարագայում մարդու իրավունքների խախտում չէր

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ի տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Հաւաքագրութիւն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն
/ հեռ 529353
Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսութեամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ԱԶԳ

Մեկնաբանություն

Կոալիցիան լիահույս է, որ ՀԱԿ-ը կերկխոսի

Գագիկ Մինասյան

Հովհաննես Իգիթյան

Ռաֆիկ Պետրոսյան

ՀՀԿ ԱԺ պատգամավոր, երկխոսող կոալիցիայի աշխատանքային խմբի անդամ **Գագիկ Մինասյանը** խոստովանում է, որ երկխոսության ընթացքում հույս էր արթնացել, որ ընդդիմությունն իր ներուժը կուղղի պետության խնդիրների լուծմանը:

Երկխոսության 6 փուլի ընթացքում եղել են սուր քննարկումներ, մտքերի բախումներ, սակայն մթնոլորտը բարյացակամ էր: Այս ամենը Մինասյանին թույլ էր տվել ենթադրելու, որ հաջողության հասնելու գրավականներ կան: ՀԱԿ-ի երկխոսության առկախման որոշումը Մինասյանը բնութագրում է ոչ կշռադատված քայլ: Նա հիշում է, որ հանրահավաքների ժամանակ ՀԱԿ-ն իրեն հռչակում էր իրավական ճանապարհով գնացող ուժ եւ հայտարարում, որ քաղաքական եւ իրավական հարթությունները չպետք է խառնել, մինչդեռ հիմա այլ բան են պահանջում: «Տրամաբանությունը կաղում է»: Մինասյանը համոզված է, որ երկխոսության առկախումն ու ընդդիմության ներկայիս պահվածքը կսանեն ոչ կառուցողական զարգացման: Թե որն է ոչ կառուցողական զարգացումը՝ Մինասյանը չմանրամասնեց: «Հենարանում» նա խոստովանեց, որ զգուշավոր գնահատականներ է տալիս, որովհետեւ երկխոսության շարունակության ակնկալիք ունի: Վերլուծելով երկխոսության ողջ ընթացքը Մինասյանը եզրակացնում է, որ ՀԱԿ-ում միակարծիք չեն: «Կան մարդիկ, որ կարծում են, թե կառուցողական չպետք է լինի իրենց ճանապարհը»:

Հեռուստաընկերություններից մեկին տված հարցազրույցում երկխոսող ՀԱԿ-ի աշխատակազմի ղեկավար Լեւոն Զուրաբյանը հայտարարել էր, որ երկխոսող կոալիցիայի աշխատակազմի ղեկավար **Դավիթ Հարությունյանը** կոալիցիայի անունից խոսացել է՝ Տիգրան Առաքելյանն ազատ կարձակվի: «Դավիթ Հարությունյանը նման բան չի ասել: Մենք նման խոսքում չենք տվել: Հարութունյանը մեր ներկայությամբ է խոսել, եւ նման խոսք նա չի ասել», ասաց Մինասյանը:

Այժմ ՀԱԿ-ի գործընկերները պետք է ընտրություն կատարեն: Կամ նրանք պետք է նմանվեն դասական կուսակցության, որ ներկայացնում է պրոբլեմը, սակայն կառուցողական կոնստրուկտիվ ոճում է հանդես գալիս, կամ էլ գնան ցնցումների ճանապարհով, որը հասարակությանը դրական հանգրվանի չի բերի ու կվարկաբեկի կառույցը: Մեկնաբանելով Զուրաբյանի խոսքը, որ կոալիցիան սեղանի տակից ոտքով հարվածում էր, երբ իրենք շախմատ էին խաղում, Մինասյանը ճշտում մտցրեց. շախմատ չէին խաղում: Ավելին՝ պատգամավորն ուշադիր է եղել. ոչ ոք սեղանի տակից ոտքով չի հարվածել:

Թեպետ ՀՀԿ -ի մեկ այլ պատգամավոր **Ռաֆիկ Պետրոսյանը** երկխոսության բուն ընթացքին չի մասնակցում, սակայն նա էլ է կուսակցի նման լավատես է. «Երկխոսությունը շարունակություն կունենա, որովհետեւ դրա պահանջը զգում են հասարակությունն ու պետությունը: Նրա գնահատմամբ՝ երկխոսության առկախման առիթը շինծու էր: «Հարցը, որ չի վնասում երկրի քաղաքական կյանքին, չի կարող երկխոսության խանգարման համար հիմք հանդիսանալ», ասում է Պետրոսյանը:

Նա մեջբերում է «բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առաջ» հայտնի եզրույթն ու հավելում, որ ոստիկանին հայհոյողը պետք է պատժվի, որ ընդհանրապես նա, ով հայհոյել է պետք է պատժվի: «Հայելի» ակումբ բանավեճի հրավիրված, ՀՀՇ վարչության անդամ **Հովհաննես Իգիթյանն** էլ հիշեց, որ ամիսներ առաջ լրագրողներից մեկը զանգահարել էր ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հայրապետյանին, եւ վերջինս նրան հայհոյել էր: «Բա ինչո՞ւ պատգամավորը չպատժվեց, ինչո՞ւ չձերբակալեցիք», հարցրեց Իգիթյանը:

«Նա հեռախոսով էր հայհոյում», շտապ լուրջ տոնով պատասխանեց Պետրոսյանը: Հովհաննես Իգիթյանը համոզված է, որ Տիգրան Առաքելյանի հարցն այնպիսիներից է, որ անգամ Ռաֆիկ Պետրոսյանի զանգով կլուծվի: Ի պատասխան ՀՀԿական պատգամավորն ասաց, որ չի զանգի եւ տեսակետն արդեն ներկայացրել է:

Իրավաբան Պետրոսյանը չի բացառում, որ Տիգրան Առաքելյանը հոգեպես անհավասարակշիռ վիճակում է, անմեղսունակ, եւ նրան ազատ արձակելով կվտանգվի հասարակությունը:

Իգիթյանի համոզմամբ՝ երկխոսությունն առավել հարկավոր էր իշխանությանը, որովհետեւ միջազգային ամենատարբեր ասյաններում Հայաստանի վարկանիշն ընկել է: Սակայն լավատես չէ, որ երկխոսությունը կսկսվի: Ներկայիս իշխանություններին է լավ ճանաչում: Իրենց կառավարման տարիներին «երրորդ էշելոնի մարդիկ էին»:

Վերջին հայտարարության մեջ կոալիցիան ՀԱԿ-ին մեղադրեց սուտասանության մեջ ու հավելեց, որ այլեւս չի վստահում: «Թե ինչպես պետք է շարունակեն աշխատել, երբ միմյանց չեն վստահում» հարցին Ռաֆիկ Պետրոսյանը պատասխանեց.

«Կռվի մեջ փլավ չեն բաժանում, նման բաներ էլ հնարավոր են, բայց կողմերը հասկանում են, որ երկխոսությունը պետության համար է»:

Հովհաննես Իգիթյանն էլ համոզված է՝ եթե երկխոսությունը շարունակվի, կլինի մի մոդել, երբ ոստիկանական համակարգի 90 տոկոսը, կառավարության մեծ մասը ստիպված կլինեն հրաժարական տալ:

ՀԱՄԼԵՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

«Ես կարող եմ լինել առաջին շարքերում»

Փիլմ հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդների մասին

Գյումրու «Ագաթ» հասուկ կարիքներով կանանց կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունը Սախարովի անվան մարդու իրավունքների պաշտպանության հայկական կենտրոնի աջակցությամբ իրականացրել է հաշմանդամների հիմնախնդիրներին նվիրված «Ես կարող եմ լինել առաջին շարքերում» ծրագիրը, որի արդյունքը, նաեւ, կենտրոնի նախաձեռնությամբ ստեղծված համանուն վավերագրական ֆիլմն է: Վերջինիս ցուցադրությունը անցած շաբաթ օրը կազմակերպվել էր «Հոկտեմբեր» կինոթատրոնում, հաշմանդամության հիմնախնդիրներով զբաղվող կառույցների, կրթական եւ այլ հասատությունների, ՀԿ-ների ներկայացուցիչների, շահառուների մասնակցությամբ:

Այսօր հաշմանդամություն ունեցող անձիք, որոնց մեծ մասը աշխատունակ տարիքի են, մնում են մեր հասարակության ամենախոցելի խմբերից մեկը: Նման խնդիր ունեցող բազմաթիվ երիտասարդներ, նույնիսկ ունենալով համապատասխան կրթություն, գիտելիքներ եւ կարողություններ, չեն կարող աշխատանք գտնել եւ աղաիովվել սոցիալապես: Պատճառներից են հասարակության եւ երբեմն հենց իրենց՝ ֆիզիկական սահմանափակ կարողություններ ունեցողների շրջանում որոշակի նախապաշարումների առկայությունն ու իրազեկվածության պակասը նրանց իրավունքների, հնարավորությունների, նրանց աշխատանքի ընդունելու դեպքում գործատուներին տրամադրվող պետական աջակցության մասին: Ներկայացված կինոժապավենը, ինչ-որ չափով այդ բացը լրացնելով, պետք է նպաստի այս կարգի մարդկանց նկատմամբ վերաբերմունքի փոփոխությանը, նաեւ հաշմանդամ երիտասարդների ավելի համարձակ ինքնագնահատմանը, հասարակության մեջ նրանց ինտեգրմանը: Ֆիլմը նաեւ կտարածվի շահագրգիռ կառույցների ու կազմակերպությունների շրջանում, կցուցադրվի Գյումրու հեռուստաալիքներից մեկով, կտեղադրվի ՀԿ-ի կայքում եւ սոցցանցերում:

Գ. Մ.

ՀԱԽՈՒՌՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ինչպես փրկել գիտության աղագան՝ ֆեյսբուքյան նախաձեռնությունը կարծես թե հաջողում է

1-ին էջից

Բարձրանում է գիտնականների միջին տարիքը՝ այժմ հիսունութ է, երբ պետք է լինի քառասունից ոչ բարձր: Մի խոսքով, նախաձեռնողների կարծիքով, կորցնում ենք գիտությունը, եւս հինգ-վեց տարի եթե այսպես շարունակվի՝ միջին տարիքը կհասնի վաթսունչորս-վաթսունհինգի, եւ միջին տարիքի գիտնականները կանցնեն թոշակի բոլորով: Զուգահեռ՝ երիտասարդ գիտնականները լքում են երկիրը՝ ոչ միայն վաս են ֆինանսավորվում (երիտասարդ գիտնականների միջին աշխատավարձը երեսուն հազար դրամից մի փոքր է ավելի), այլեւ լաբորատորիաներ, աշխատանքի պայմաններ չկան:

«Մեխանիզմներից մեկն անվերջ բարձրաձայնելն է, որ գիտության համար անհրաժեշտ է ֆինանսավորում», չթաքցրեց Խ. Գեւորգյանը, ասել է թե՝ լացող երեխային կաթ կտան (եւ իրոք, այդ մեխանիզմն աշխատել է, օրինակ՝ Գագիկ Ծառուկյանը 20 մլն դրամ է հատկացրել այս նախաձեռնության կազմած ցուցակով մի խումբ երիտասարդ գիտնականների, ովքեր գիտական հոդվածներ են տպագրել միջազգային հեղինակավոր ամսագրերում):

Որտեղի՞ց ֆինանսներ վերցնել. այս անլուծելի թվացող դիլեման եւս քննարկում էին մասնակիցները, բայց ռեալ աղբյուրներ, այդպես էլ չնշվեցին: Խտրականություն նկատեցինք՝ հիմնականում դահլիճում էին ճշգրիտ գիտությունների ներկայացուցիչներ, եւ նախաձեռնողներն էլ ասում էին, թե, ի տարբերություն ճշգրիտ գիտությունների, հասարակական գիտությունների ներկայացուցիչներն այդ որակը չունեն, որ միջազգային գիտական հեղինակավոր ամսագրերում տպվեն (այս կասկածելի տեսակետը, կարծում ենք, պետք է բողոքի ալիք բարձրացնի): Ներկա քաղաքական կուսակցությունների ներկայացուցիչները (ԲՀԿ՝ Վահե Էնֆիաջյան, ՀՅԴ՝ Լիլիթ Գալստյան. «Ժառանգություն»՝ Հովսեփ Խուրշուդյան), կողմնակից էին, որ Հայաստանի բյուջեի 3 տոկոսը հատկացվի գիտությանը, իսկ թե որտեղի՞ց, ասում էին՝ ստվերը բերեք հարկային դաշտ, օլիգարխիան վերացրեք, եւ այլն: Եվ անգամ այս իմաստով զարմանալիորեն ամենաչափավորը ՀԱԿ-ի ներկայացուցիչ Արմեն Կիրակոսյանն էր, որն ընդամենը նշեց առայժմ գիտության բյուջեն կրկնապատկելու անհրաժեշտության մասին՝ հետագայում կամաց -կամաց ավելացնելով, քանի որ առկա ռեսուրսներն են սուղ:

Ամեն տեսակ խոսակցություն էլ գնաց, որ սովորաբար գնում է այս տեսակ հավաքների ժամանակ՝ հիմնարա՞ր գիտությունն է պետք նախ զարգացնել, թե՞ կիրառականը, Գիտությունների ազգային ակադեմիան ո՞ւմ է պետք, դարձնենք միություն (այս ծայրահեղ առաջարկի հեղինակը Գիտության եւ առաջավոր տեխնոլոգիաների հիմնադրամի տնօրեն Հարություն Կարապետյանն էր): «Հիմնարար գիտնականի գործը գիտություն ստեղծելն է, կիրառական գիտնականները պետք է տնտեսության համար աշխատեն», հակասություն չէր տեսնում Արթուր Իշխանյանը: Ասենք, որ երեք օրում այնքան շատ տեղեկատվություն ստացանք եւ այնքան գիտական հիմնարկների ներուդուրսն իմացանք, որ թերթում հնարավոր չէ այդ մասին պատմել: Միգուցե հետագայում այդ տեղեկատվությունը տարբեր առիթներով ընթերցողին հասցնենք, ավելի լավ է՝ միայն պատմենք երիտասարդներին տրված խոսքումների մասին. նախ՝ ՀՀԿ պատգամավոր Կարեն Ավագյանն անորոշ ասաց, թե այս տարվա բյուջետային քննարկումներն սկսվել են, եւ գիտության ֆինանսավորման որոշ ավելացում չի բացառվում: Հետո երիտասարդական հիմնադրամի տնօրեն Ալեքսանդր Տեր-Հովակիմյանը պատմեց, որ հիմնադրամը պատրաստ է աջակցել երիտասարդ գիտնականներին, օրինակներ բերեց՝ Աբովյան փողոցի դահլիճները տրամադրել են ԱՐՄԱԿԱԴ-ին քննարկումների համար, խրախուսում են երիտասարդ գիտնականների մասնակցությունը միջազգային կոնֆերանսների (քննարկումն էլ, ասացինք, հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ էր):

Ծաղկաձորյան բավական տարողունակ քննարկմանն ու ելքերի որոնման առումով նշանակություն ունեցավ նախագահ Սերժ Սարգսյանի անսպասելի այցը քննարկումների դահլիճ (նա այցելել էր «Բազեի» հավաքների բազա դարձած նախկին մարզական համալիրի շենք, որտեղ եւ քննարկումն էր): Նախագահը մոտ 25 րոպե պարզ զրույց ունեցավ գիտնականների հետ՝ նախ հավաքվածներին հիշեցնելով այն պայմանավորվածության մասին, որ նախագահականում մոտ օրերս հանդիպելու են նախաձեռնողների հետ եւ այդ հանդիպմանն արդեն ուզում է առաջարկների տեսքով տեղյակ լինել պրոբլեմներին:

Երբ նախագահին պատմեցին քննարկումների նյութի մասին, նա նկատեց. «Ես կարծում եմ՝ ավելի առարկայական քննարկումներ պետք է ունենաք, ավելի ճիշտ ճանապարհով պետք է գնաք: Միգուցե ճիշտ կլինի՝ ֆինանսների կառավարման մեջ փորձեք մտնել, փորձեք տեսնել՝ էդ միջոցներն արդյո՞ք արդյունավետ են ծախսվում, թե չէ: Ճիշտ կլինի մինչեւ այդ հանդիպումը, որպես երիտասարդ շահագրգռված գիտնականներ, գոնե ակադեմիական համակարգի համար փորձեք տեսնել՝ անհրաժեշտություն կա արդյո՞ք այդքան հաստատությունների, եւ այդ հաստատություններն աշխատո՞ւմ են ամբողջովին, թե՞ հաստատություններ կան, որ ուղղակի թղթի վրա են: Ու հետո նոր կխոսենք փող ավելացնելուց»: Նա խոսացավ հիմնադրամ ստեղծել երիտասարդ գիտնականների համար. «Դուք այդ ֆոնդը կկառավարեք՝ դրանով ուրիշներին օրինակ ցույց տալով: Երբ լավ կկառավարեք՝ էն ժամանակ ֆոնդն էլ կավելացնենք, ձեր կառավարման շրջանակներն էլ կավելացնենք»:

Բյուրականի աստղադիտարանի տնօրեն Արեգ Միքայելյանը նկատեց, թե նախագահը ունի պահուստային միջոցներ, եւ եթե նա իր կողմից ներդրում անի, թեկուզ փոքր գումարով, դա երիտասարդության հանդեպ վերաբերմունքի հարց կլինի: Այնուհետեւ Ա. Միքայելյանը խոսեց գիտության հանդեպ հարգանքի մթնոլորտի ստեղծման, հասարակության ներսում պատկերացումները փոխելու անհրաժեշտության մասին, որին ի պատասխան նախագահ Սարգսյանն ասաց. «Ճիշտն ասած՝ մեր պետության մեջ էդպիսի շեղում մտել է՝ երբեք իշխանությունները չեն փորձել ճիշտ մարդու հերոսի կերպար ձեւավորել, որպեսզի մնացածները, երեխաները կարողանան ընդօրինակել: Յուրաքանչյուր իշխանության համար դա պետք է պարտադիր պայման լինի՝ չենք արել: Բայց դա միայն իշխանությունների մեղքը չէ, դա կոնկրետ խավի, կոնկրետ կատեգորիայի մեղքն է»:

Մի խոսքով՝ ֆեյսբուքյան նախաձեռնությունը, փաստորեն, առարկայական հաջողություն կարող է արձանագրել, համենայն դեպս ծաղկաձորյան քննարկման ընթացքում, հոռետեսական բազմաթիվ ելույթներից զատ, նաեւ հույս էր երեւում՝ համատեղ ուժերով գոնե երիտասարդ գիտնականների խնդիրների լուծման ուղղությամբ:

Տարաբնույթ

Շաքարավազի գնի հերթական, այս անգամ կտրուկ բարձրացումը հանրության վրդովմունքն է առաջացրել: Այս վիճակն առաջացել է մի երկրում, ուր 100 մլն դոլար արժողությամբ տարեկան 230 հզ. տոննա շաքարավազ արտադրելու հզորության գործարան կա: Ոչ թե խորհրդային ժամանակներից մնացած ու հին տեխնոլոգիաներով, այլ գերժամանակակից, արդիական սարքավորումներով: Միակ տարօրինակն այն է, որ ոչ ոք, ոչ շաքարային քաղաքացիները, ոչ բարձրագույն իշխանությունում գտնվողները չեն բարձրաձայնում, թե ինչու հզորությունը գոնե մասամբ չի շահագործվում, հայրենական շաքարավազ չի արտադրվում: Որովհետեւ այսօրինակ տրամադրություններ արտահայտելու վստահությունը չունեն, գուցե եւ իրավունքը:

Գործարանը Հայաստանի ու տարածաշրջանի առումով արտառոց հզոր է, որը տեղական հումք շաքարի ճակնդեղի վրա շահագործելու պարագայում կպահանջվի այս մշակաբույսի 40-50 հզ. հեկտարների ցանք իրականացնել, որը նպաստավոր չէ գործարանը մասամբ կարելի է շահագործել, որն էլ բնականաբար խնդիրներ է հարուցում 100 մլն դոլարի ներդրում իրականացրած գործարարի առջեւ: Գումարը ծախսվել է, իսկ փոխհատուցման նշանները չեն երեւում:

Հարթավայրի հողագործներին գրեթե ոչինչ չբացատրվեց շաքարի ճակնդեղի աճեցման անհրաժեշտության վերաբերյալ, ամեն ինչ թողնվեց ճակնդեղագործ-վերամշակող կողմերի վրա այն հույսով, որ երկկողմանի փոխշահավետությունը կկարգավորի խնդիրը: Ավաղ, ցանկալին իրականություն չդարձավ: Նախարարը փորձեց պաշտպանել իր գյուղացիների շահերը, իսկ թե ով պետք է պաշտպանի գործարարությունը, պարզ չէ: Լռեցին թե՛ ճյուղային ու տարածքային նախարարությունների մասնագետները, թե՛ մարզպետարանների աշխատակիցներն ու սոցիալական ծառայողները. կարծես մարզում գյուղական աղքատություն չկա: Նվազագույն իսկ փորձ չարվեց շահառուների տրամադրությունը փոխելու ուղղությամբ:

Գործարանի գնի հերթական, այս անգամ կտրուկ բարձրացումը հանրության վրդովմունքն է առաջացրել: Այս վիճակն առաջացել է մի երկրում, ուր 100 մլն դոլար արժողությամբ տարեկան 230 հզ. տոննա շաքարավազ արտադրելու հզորության գործարան կա: Ոչ թե խորհրդային ժամանակներից մնացած ու հին տեխնոլոգիաներով, այլ գերժամանակակից, արդիական սարքավորումներով: Միակ տարօրինակն այն է, որ ոչ ոք, ոչ շաքարային քաղաքացիները, ոչ բարձրագույն իշխանությունում գտնվողները չեն բարձրաձայնում, թե ինչու հզորությունը գոնե մասամբ չի շահագործվում, հայրենական շաքարավազ չի արտադրվում: Որովհետեւ այսօրինակ տրամադրություններ արտահայտելու վստահությունը չունեն, գուցե եւ իրավունքը:

Գործարանը Հայաստանի ու տարածաշրջանի առումով արտառոց հզոր է, որը տեղական հումք շաքարի ճակնդեղի վրա շահագործելու պարագայում կպահանջվի այս մշակաբույսի 40-50 հզ. հեկտարների ցանք իրականացնել, որը նպաստավոր չէ ՀՀ տնտեսության համար: Երկրորդ. շաքարավազի մեծ պահանջարկ Երկիր մոլորակում չկա, քանզի ոչ մեծ դժվարությամբ բավարարում են ընդարձակ վարելահողեր ունեցող երկրները ճակնդեղի կամ շաքարեղեգի միջոցով: Օրինակ՝ Բրազիլիան, ուր շաքարավազի հիմնական հումքը շաքարեղեգն է, 2007 թ. այս մշակաբույսի ցանքս իրականացրել է 7 մլն հա-ից ավելի տարածքներում, Չինաստանը՝ 1,8 մլն հա, ՌԴ-ն՝ 1 մլն հա-ի վրա, ԱՄՆ-ը՝ 860 հզ. հա: Շաքարավազ արտադրող ու արտահանող երկրներ են նաեւ որոշակի ընդարձակ տարածքներ ու բնակլիմայական առավել նպաստավոր պայմաններ ունեցող Իրանն ու Թուրքիան, ուր անգամ 300 հզ. հա տարածքներ այս նպատակով օգտագործելը որեւէ չափով չի անդրադառնում սեփական պարենային ապահովության ու անվտանգության վրա: Այնպես որ ընդարձակ տարածքներում տեխնիկայի կիրառմամբ գյուղգործունեություն ծավալողներին մենք որոշ մշակաբույսերի առումով էապես զիջելու ենք, որն էլ արտահայտվում է գնային տարբերություններում: Հայրենի իշխանությունը, չտեսնելու տալով մեզանում ահագնացող այս վիճակը, ամեն առիթ օգտագործում է հիշեցնելու արտահանման կարեւորությունը, որը եւ արտահայտվեց Ախուրյանի շաքարի տարածաշրջանային աննախադեպ հզորության կառուցմամբ: Դե հիմա գործարանի բացման օրը ոգեւորության անսպառ լիցքեր արտահայտող բարձրագույն պաշտոնյաները թող բարի լինեն պատասխան տալ, թե ինչու այն չեն աշխատեցնում, երկիրը հայրենական արտադրանքով չեն ապահովում, «գնենք մերը» կարգախոսը կյանքի չեն վերածում: Մեղքը Շիրակի հարթավայրի գյուղացիական տնտեսությունների վրա բարդելը ոչինչ չի տա, որովհետեւ անգամ ամբողջ տարածքում այս մշակաբույսը աճեցնելու դեպքում

Համանման պատկեր է ուրվագծվում կաթնա-մսամթերքների հայրենական արտադրությունում: Վերջերս արձանագրված գնային բարձրացումը գրեթե չնկատվեց: Անասնապահ իրականացնողներն այդ քայլին գնում են, քանզի տեղական մսի ծավալը խիստ սահմանափակ է: Խոշոր եղջյուրավորի անասնագլխաքանակը գնալով նվազում է. 2008 թ. 629 հզ. գլխից 2010-ին այն իջել է 570 հզ-ի: Ոլորտի համար պատասխանատու կառույցը չի արձանագրում որ այս անկումը կապված է մեկ հիմնական գործոնից, որն է լիարժեք անասնակերը: Այս տարի փորձ արվեց խնդիրը մասամբ լուծել, ՀՀ կառավարության միջոցներով 63 տոննա եգիպտացորենի սերմ ներկրվեց, որը բաժանվեց 6 մարզերի համապատասխան շահառուների: Հանրահայտ է, որ բարձր կալորիաներ պարունակող եգիպտացորենի հատիկը անասնակերի նպատակով օգտագործելը կտրուկ է բարձրացնում կենդանիների մթերատվությունը:

Հենց սա նկատի ունենալով, ՀՀ կառավարության հատկացմամբ ոգեւորված, շարքային քաղաքացիս ձեռք բերված սերմի արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ հարցեր ուղղեց օգոստոսի 20-ին Երեւանում կազմակերպված գյուղմթերքների տոնավաճառին մասնակցած գյուղհամայնքների, մարզպետարանների, ԳԱՄԿ-երի ներկայացուցիչների: Պատասխանները տարօրինակ էին. ոմանք պատկերացում չունեին եգիպտացորենի հատիկի ցանքսի արդյունավետությունից, ինչպես ճակնդեղի պարագայում, մյուսները պատճառաբանեցին համապատասխան տեխնիկայի բացակայությունը, երրորդները նշեցին տրված սերմի աճի երկար շրջանը, մինչեւ 125 օր եւ այլն: Հաջորդ տոնավաճառային 2 օրերին էլ փորձեցի ինչ-որ բան պարզել: Ավաղ, ասեմ այլ բան չասելու համար: Հատկապես գյուղհամայնքապետների, այս ծրագրի հանդեպ ցուցաբերած պահվածքը, ապրելակերպ կա: ՄԱԿ-ի պարենի ու գյուղատնտեսության կառույցի ինտերնետային էջից տեղեկանում ենք, որ 2007 թ. ՀՀ-ում ցանվել է 2 հզ. հա ճակնդեղ, սացվել 22 հզ. տոննա բերք: Տարօրինակ թե թյուրիմացություն համարենք այս թվերը, որը կարող է լուծել ՀՀ ԱՎԾ-ն: Գյուղացուն գարնանն ինչպե՞ս էին հեկտարից 40 տոննա բերքի սացում երաշխավորում, երբ պաշտոնական թիվը հազիվ 11 տոննա է, ՀՍՍՀ-ի շրջանի 35 տոննայի դիմաց: Նույնն է եգիպտացորենի առումով. Երբ կան եվրոպական սերմեր, որոնք բերքի հասունացում երաշխավորում են մինչեւ 90 օրերի ընթացքում, այն էլ հա-ի վրա 80 հզ. կողքերի պարագայում, ինչքանո՞վ էր նպատակահարմար 40 հզ. կողք եւ 125 օր աճի շրջան ունեցող սերմի ձեռքբերումը, որի մասին նշեցին շաս շահառուներ: Նշենք նաեւ ճակնդեղի հա-ի բերքատվությունը մի քանի երկրներում: ՌԴ-ում 30 տոննա է, Թուրքիայում՝ 40 տոննա, Իրանում՝ 50 տոննա, Հոլանդիայում՝ 70 տոննա, Ֆրանսիայում՝ 80 տոննա: 2007 թ. թե՛ Թուրքիայի, թե՛ Իրանի շաքարավազի առեւտրային հաշվեկշիռները դրական են, առաջինում 8,3 մլն դոլար է, երկրորդում՝ 35 մլն դոլար: Այնպես որ գործարարի թե պետության անմիջական ներդրումներից ու հատկացումներից պակաս կարեւոր չէ իրականացվող ծրագրի նպատակի որոշակիությունը: Նշված օրինակները վկայում են, որ մեզանում գյուղաշխատանություն կոչվող գործընթացը շաս հաճախ վերածվում է պարզ գյուղգործունեության, որից արդյունավետություն ակնկալելը շաս է անհույս: Ակամա այս եզրակացության ես գալիս գյուղոլորտում վերջին տարիներին ծավալվող գործունեության վերաբերյալ. ցանկանում են լավ բան անել, սացվում է ինչպես միշտ:

ԳԵՂԱՄ ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ

Նաեւ հեմիաթ նվիրել երեխաներին

Շիրակի մարզի օգոստոյան մանկավարժական խորհրդակցությունից

Շիրակի մարզի հանրակրթության համակարգը լուրջ առաջընթաց ունի կրթության միջոցների ներդրման համարյա բոլոր ուղղություններում: Նոր ուսարվա շեմին տեղի ունեցած ավանդական օգոստոյան մանկավարժական խորհրդակցությունում նշելով այս մասին՝ մարզպետարանի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության պետ **Սահակ Մինասյանը** հայտարարեց, թե այսօր մարզը կրթության միջոցներով, դպրոցների շենքային պայմաններով, նյութատեխնիկական բազայի հարստությամբ գոնե համեմատելի է եվրոպական առաջատար կրթական համակարգ ունեցող երկրների հետ:

Իսկ ունե՞նք նշված երկրների հետ համեմատելի կրթության որակ: «Իրոք՝ չունենք: Այսօր ունենք հիմնական դպրոցի շրջանավարտ, որը չի ճանաչում Թամանյանին, Իսահակյանին, իսկ միաստիճան հավասարումը պատկերացնում է որպես «Տոստոյի» խաղաֆարտ լրացնելու ինչ-որ ձեւ»,- ասաց կրթության վարչության պետը: Հետաքրքրական հետեւություններ տեղիք է տալիս այս կաղակցությամբ նրա բերած հետեւյալ վիճակագրությունը: Անցյալ տարի մարզի հիմնական (իմա՝ ինն ամյա) դպրոցների շրջանավարտներից 826-ը դուրս են մնացել ուսուցումից: 6,5%-ը գնացել են ավագ դպրոց եւ վարժարան, 9,27%-ը կամ համարյա կրկնակի ավելին՝ քոլեջ եւ արհեստագործական դպրոց: Վերջին փաստի տրամաբանությունը, ըստ պրն Մինասյանի, շաս պարզ է: «Որովհետեւ կրթական միջավայրը, որին այդ աշակերտը սովոր է եղել, որտեղ ներկայանալի լինելու անհրաժեշտություն չկար, կար զրոյին մոտ մակարդակ, չի տարբերվում արհեստագործական դպրոցի կրթական մակարդակից: Կրթական միջավայրը նույնն է, եւ բնականաբար՝ հիմնական դպրոցի շրջանավարտներին այդ միջավայրը ձգում է»: Անշուշտ, ասվածը չի վերաբերում բոլոր նման կրթական հաստատություններին ու հատուկ օժտված աշակերտներին:

Բանախոսի վկայությամբ՝ մեզ մոտ, ըստ տարբեր գնահատումների, հանրակրթական համակարգի հիմնական օղակի ծրագիրը բավարար յուրացնում է այդ դպրոցի շրջանավարտների 10-12%-ը: Ռուսաստանում այդ ցուցանիշը հասնում է մինչեւ 60, եվրոպական զարգացած համարվող երկրներում՝ մինչեւ 50%-ի: Այսինքն՝ մեզ մոտ այս ցուցանիշը 4-5 անգամ պակաս է: Ս. Մինասյանը տեղին նկատեց, որ այն հասարակությունը, որտեղ այս խնդիրը դոմինանտ չէ, գերակայող չէ, երբեք զարգացած կրթական համակարգ ունենալ չի կարող:

Կրթության վարչության պետը նշված վիճակը բացատրեց կրթության գործընթացում մասնակցության եւ արդյունավետության պակասով: Իսկ մասնակցությունը աշակերտի համար սկսվում է դպրոց հաճախելու օրվանից, այսինքն՝ կրթության հիմնարար օղակից, դասվարից ու նրա վարպետությունից, դպրոցահասակ դարձած երեխայի մեջ ինչպես մտածողության, երեւակայության, այնպես էլ խոսակցական, հաղորդակցական եւ նման կարողությունների զարգացումից: Քանի դեռ դպրոցը չունի այդ ամենի զարգացման մեթոդիկա, տեխնոլոգիաներ՝ չի կարողանա հետաքրքրություն սերմանել աշակերտների մեջ, կապել դպրոցին եւ կրթության ու դաստիարակության արդյունավետություն ապահովել:

Խոսուն էր բերված այն տեղեկությունը, թե վերջերս դպրոցահասակ երեխաների՝ բարբառով հեմիաթի հանրապետական մրցույթ-փառատոն է կազմակերպված եղել, որին ներկայացել է ընդամենը 8-9 դպրոց՝ 18 աշակերտով: Նշանակում է՝ մյուսներում դպրոց եկող երեխային հեմիաթ չեն նվիրում: Մինչդեռ հեմիաթը, Ս. Մինասյանի բնորոշմամբ, ստեղծագործելու, ստեղծագործականով ներշնչվելու, երեւակայելու, նպատակներ կազմելու ամենագործուն միջոցն է: Ոչ միայն այդ հասակի, այլ նաեւ մեզ համար...

Շիրակի մարզի օգոստոյան մանկավարժական խորհրդակցությանը մասնակցում էր եւ դպրոցի բարեփոխումների ու հիմնախնդիրների վերաբերյալ ընդարձակ ելույթով հանդես եկավ ԿԳ փոխնախարար **Կարինե Հարությունյանը:**

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ալիեւ կրսեռի վարչակազմի հեքիաթասացի բաթումյան զեղումները

Վրաստանն ու Ադրբեջանը այնքիսի արժեքային «համակարգի» վրա են հենվում բարեկամություն անելիս, որ փողից զատ այլ թեմայով խոսակցությունները նույն կենցաղային հարթակն են հիշեցնում, ինչ վրաց-հայկական հարաբերություններում է տիրում:

Ընդ որում, եթե հայ-վրացական հարաբերություններում «խնդիր չկա, որ չկարողանաք լուծել» դիրքորոշմամբ են առաջնորդվում, ապա վրաց-ադրբեջանական հարաբերություններն առավելապես քննանքի են նմանվում՝ վրացական կողմի հիացական հայացքները ադրբեջանականին հառած ու ձոնով, թե «քո թշնամին իմ թշնամին է»:

Ադրբեջանի «անկախության վերականգնման 20-ամյակին նվիրված» կոնֆերանսի անցկացումը Բաթումում, որ մեկնարկել էր դեռեւս կիրակի՝ օգոստոսի 28-ին, եւ շարունակվում էր երեկ, թեեւ մանրմունր չինովնիկների մասնակցությամբ, այդուհանդերձ, մի շեշտադրում էր առ այն, թե վրաց-ադրբեջանական հարաբերությունները մեկի միջոցներով համատեղ երկաթգիծ կառուցելուց ու հրձվանքի ու «ուրախությամբ արբած» մի պահի համադաշնություն կազմելու երազանքներից շատ չեն հեռանում՝ վերուվար անելով կենցաղների բազմաթիվ թեմաներում:

Վրաստանից ամենաբարձր մակարդակի ներկայացուցիչը՝ սփյուռքի հարցերով պետնախարար Միրզա Դավիթիան առաջին կենացն ուղղել է տարածքային ամբողջականության հարցում «մի տնից չենք, մի հալից ենք» մոտեցմամբ բնութագրվող իրողությանը, թե Վրաստանը ճանաչում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը:

Ու թեեւ վրացական լրատվամիջոցներն առանձնակի հետաքրքրություն չեն ցուցաբերել ադրբեջանական անկախության ամյակային համաժողովին, ադրբեջանականներն աշխատել են կրկնակի եռանդով՝ մեջբերելով բոլոր կարեւոր ու անկարեւոր դատողությունները, որ արել են մանր ու միջին տրամաչափի գործիչները ինչպես վրացական, այնպես էլ ադրբեջանական կողմից: Եվ այն դեպքում, երբ Աբխազիայի ու Հարավային Օսիայի հարցում Հայաստանը հնարավոր ամենաչեզոք դիրքերից է մոտենում, վրացի պետնախարարը, ամեն դեպքում՝ ըստ ադրբեջանական լրատվամիջոցների, կողմնակից է արտահայտվել «Ադրբեջանի օկուպացված տարածքների ազատագրմանը»:

Վրացիների կենցաղասացությանն արժանի արձագանքել է կոնֆերանսին ներկա Ադրբեջանի նախագահի վարչակազմի արտաքինքաղաքական հարցերով բաժնի ղեկավար Ալի Հասանովը, ասելով, թե «ադրբեջան-վրացական կապերն անգնահատելի են ողջ աշխարհի համար»:

Այն, որ Հասանովի պատկերացմամբ աշխարհը սահմանափակվում է Վրաստանով եւ Ադրբեջանով, առանձնակի զարմանալու առիթ չէ, սակայն երբ այդ հայտարարությունն ուղեկցվում է նաեւ ակնհայտ փչոցով, թե «ադրբեջանական պետությունը մտածում է ոչ միայն իր, այլեւ Վրաստանի զարգացման մասին», ակնհայտ է դառնում, որ վրաց-ադրբեջանական համադաշնություն ունենալու միտքը հղացած Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլին այդ հարցում հետնորդներ ունի:

Հասանովի անհեթեթությունն առավել խորքային բնույթ է կրում, քանի որ, ըստ նրա, «Ադրբեջանի հաջողությունները կարող են օգտագործվել ինչպես վրացական, այնպես էլ հայկական պետության համար», պայմանով, որ «նրանք աջակցեն Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությանը»:

Իսկ որ Հասանովն իր հոգսերը թողած դարդ է անում, թե «Հայաստանը Հարավային Կովկասում զարգացումից հետ է մնում տնտեսապես, քաղաքականապես ու սոցիալապես», ու իբր հայկական պետություն էլ հիմնվել է մինչեւ խորհրդային կարգերի հաստատումը՝ Ադրբեջանի թույլտվությամբ, մեզ ի ցույց է դնում ադրբեջանական քարոզչության մի զոհի, որը ոչ մի պատկերացում չունի ոչ պատմական ճշմարտության, ոչ էլ ժամանակակից իրողությունների մասին:

Ա. ՀԱԲՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Լիբիացի ապստամբները չեն բանակցի Քադդաֆիի հետ

Լիբիացի ապստամբները մերժել են իշխանափոխության շուրջը բանակցելու Մուամմար Քադդաֆիի առաջարկությունը: Այդ մասին հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը:

«Մենք չենք ճանաչում նրանց՝ համարելով բացառապես հանցագործներ: Եվ մենք շատ շուտով նրանց կձերբակալենք», հայտարարել է հեղափոխական կառավարության տեղեկատվության նախարար Մահմուդ Շամմանը: Նա նաեւ նշել է, որ իրադրության դիվանագիտական կարգավորմանն առնչվող խոսակցությունները «անիրագործելի երազանք» են Քադդաֆիի շրջապատի համար, որին Շամմանը բնութագրել է «բռնապետության մնացուկ»:

Օգոստոսի 28-ին բանակցություն սկսելու Քադդաֆիի ցանկության մասին հայտարարել էր նրա ներկայացուցիչ Մուսա Իբրահիմը Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության թղթակցին: Լիբիայի տաղալված առաջնորդի եւ ընդդիմության բանակցություններում որպես միջնորդ պետք է հանդես գար Քադդաֆիի որդի ալ Սաադին: Մուսա Իբրահիմը հայտարարել էր, որ գնդապետը առաջվա պես գտնվում է Լիբիայի տարածքում:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ ապստամբները շարունակում են հարձակումը Քադդաֆիի ծննդավայր Սիրտ քաղաքի վրա, որը մնում է նրա կողմնակիցների վերջին հենարանը: Ավելի վաղ՝ շաբաթ օրը, ապստամբների վերահսկողության տակ էր անցել Բին Ջավվադ քաղաքը:

Սիրիա. «Արաբական լիգան ջլատում է արաբներին»

Իրան. «ՆԱՏՕ-ն չպետք է միջամտի Սիրիայի դեպքերին»

Սիրիայի կառավարությունը մերժել է Արաբական պետությունների լիգայի կոչը՝ դադարեցնել այրունահեղությունը եւ իրականացնել քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական բարեփոխումներ:

Արաբական լիգայի երկրների արտգործնախարարները կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Նաբիլ ալ Արաբիին հանձնարարել են մեկնել Սիրիա եւ նախագահ Բաշար Ասադին հանձնել արաբական երկրների ուղերձը, որով պահանջվում է վերջ դնել բռնությանը եւ առաջարկվում է ընդդիմության հետ երկխոսության ձեւաչափ:

Քուվեյթյան KUNA գործակալությունը հաղորդում է, որ Սիրիայի կառավարության մերժողական հայտարարության մեջ նշվում է, որ Արաբական լիգայի ուղերձը կոպիտ միջամտություն է երկրի ներքին գործերին, ինչպես նաեւ խախտում է կազմակերպության կանոնադրական սկզբունքները եւ խարխլում է արաբների միասնության հիմքերը: Սիրիայի ներկայացուցիչ Յուսեֆ ալ Ահմադը լիգայից պահանջել է հեռու մնալ սիրիական ճգնաժամից եւ միայն աջակցել Բաշար Ասադի վարչակարգին:

Եգիպտական MENA գործակալությունը հաղորդում է, որ սիրիական ընդդիմությունը եւս, հանձին Մամուն ալ Հոմսիի, մերժել է Արաբական լիգայի առաջարկությունները, դրանք համարելով անբավարար: Նա արաբական երկրներին կոչ է արել ուժգին ճնշում գործադրել Դամասկոսի վրա:

Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Սալեհին ՆԱՏՕ-ին զգուշացրել է, որ չմիջամտի Սիրիայի ճգնաժամին: Նրա խոսքերով՝ Սիրիան պետք է հանդես գար Քադդաֆիի որդի ալ Սաադին: Մուսա Իբրահիմը հայտարարել էր, որ գնդապետը առաջվա պես գտնվում է Լիբիայի տարածքում:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ ապստամբները շարունակում են հարձակումը Քադդաֆիի ծննդավայր Սիրտ քաղաքի վրա, որը մնում է նրա կողմնակիցների վերջին հենարանը: Ավելի վաղ՝ շաբաթ օրը, ապստամբների վերահսկողության տակ էր անցել Բին Ջավվադ քաղաքը:

Թուրքիայում 10 ռուսաստանցի է թունավորվել

Ալանիա առողջավայրում շաբաթ-կիրակի օրերին տեղի է ունեցել ռուսաստանցիների զանգվածային թունավորում: Ռուսաստանի տուրոպերատորների միության գործադիր տնօրեն Մայա Լոմիձեն Ինտերֆախի թղթակցին ասել է, որ 5-աստղանի Lara Park հյուրանոցի բազմաթիվ ռուսաստանցի կենվորներ իրենց վատ են զգացել (փսխում, լուծ, բարձր ջերմություն): 10 ռուսաստանցի Ալանիայի հիվանդանոցում են: Հյուրանոցի ներկայացուցիչները հերքում են իրենց մեղքը:

Երեկվանից ստուգումներ են կատարվում Lara Park-ում: Tez Tour ընկերությունը դադարեցրել է այդ հյուրանոցի ուղեգրերի վաճառքը: Lara Park-ում սննդի եւ ջրի լաբորատոր ստուգումները առայժմ շեղումներ չեն արձանագրել: Թունավորման պատճառը մնում է անհայտ: Անցկացվելու են լրացուցիչ հետազոտություններ:

ԲՆԱԿԱՆ ԱՂԵՏ

Ու Յորքը հայտնվեց «Այրին» ծովամրրիկի աչքի տակ

«Այրինի» հարվածը դիմակայելու բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները Նյու Յորքում սկսվեցին դեռ օգոստոսի 25-ին, երբ հայտի դարձավ ԱՄՆ-ի արեւելյան ափերին սպառնացող մրրիկի ծագման մասին: Պուերտո Ռիկոյի ջրային ավազանում առաջացած երրորդ աստիճանի ուժգնության ծովամրրիկը Կարիբյան կղզիների եւ Կուբայի վրայով սրընթաց շարժվում էր Ատլանտյան օվկիանոսի արեւելյան ափի երկայնքով: Հյուսիսային Կարոլինային հասնելով վերածվեց երկրորդ կարգի, իսկ արդեն՝ Վիրջինիայի, Վաշինգտոնի, Նյու Ջերսիի, Նյու Յորքի շրջակայքում «Այրինի» թափը թուլացավ մինչեւ առաջին աստիճանի ուժգնության: Արեւելյան ափի նահանգներում ծովամրրիկի պատճառած մարդկային զոհերի թիվը հասավ 15 հոգու: Ստեղծված արտակարգ իրավիճակի եւ ձեռնակվող միջոցառումների մասին բնակչությանն իր խոսքն ուղղեց ԱՄՆ նախագահ Օբաման:

Շաբաթ օրը՝ ցերեկվա ժամը 12-ից հետո Նյու Յորքի քաղաքապետ Մայքլ Բլումբերգի կարգադրությամբ կանգնեցվեց շուրջ 9-միլիոնանոց քաղաքի տրանսպորտային հսկա համակարգի աշխատանքը՝ մետրոն, անիվային փոխադրամիջոցները, ջրային տրանսպորտը, բոլոր կամուրջներն ու թունելները, երկաթուղին, օդանավակայանները: Դադարեցվեց բոլոր ոչ հրատապ նշանակության պետական եւ մասնավոր ձեռնարկությունների աշխատանքը: Նյու Յորքի հեռուստալիքները 24 ժամ անընդմեջ տեղեկացնում էին «Այրինի» տեղաշարժերի մասին, հորդորում բնակչությանը մնալ տանը եւ պլաստիկ տոպրակների մեջ պահել ծննդյան վկայականները, անձնագրերը, կարեւոր հեռախոսահամարները եւ անհրաժեշտ դեղամիջոցները: Լրատվամիջոցներից մեկով հաղորդվեց նույնիսկ հավանական երկրաշարժի մասին: Հնարավոր մարդկային կորուստներից խուսափելու նպատակով Նյու Յորքի քաղաքապետարանը որոշում ընդունեց պարտադիր կերպով էվակուացնել ցածրադիր ափամերձ վայրերի բնակչությանը՝ տրամադրելով ջրի եւ սննդի պաշարներով ապահովված ժամանակավոր կացարաններ: Նախազգուշական միջոցառումներն, ըստ իս, «Բրեսի պաշտպանության» ոգին էին հիշեցնում: «Այրինը» հարվածեց շաբաթ օրը կեսգիշերին: Մրրիկի ալիքն անցավ Մանհաթանի վայրով: Քաղաքի կենտրոնում գտնվող հարյուրավոր երկնաքերների բնակիչները ողջ գիշերվա ընթացքում ապրեցին ուժեղ քամուց օրորվող շենքերի մեջ գտնվելու սարսափը: «Այրինը» հեղեղեց Նյու Յորքի փողոցներն ու նկուղները, արմատախիլ եւ ճղակոտոր արեց ծառերը, ավերեց թույլ ամրացած տներն ու ցուցանակները, հոսանքազերծ արեց միլիոնավոր տներ եւ ձեռնարկություններ: Նյու Յորքում «Այրինի» պատճառած նյութական վնասները դեռ պետք է գնահատվեն, սակայն քաղաքի իշխանությունների գլխավորը խնդիրն իրականացավ: Ծովամրրիկի պատճառով ոչ մի մարդկային կյանքի կորուստ չգրանցվեց, թող որ դա եղավ հաճախ՝ խիստ չափազանցված, խուճապի եւ նեվրոզի հասցնող նախազգուշական աշխատանքների շնորհիվ: Կիրակի երեկոյան արդեն Նյու Յորք նահանգը թողնելով՝ «Այրինը» վերածվեց նվազ վտանգավորության արեւադարձային փոթորիկի եւ ուղղվեց դեպի ԱՄՆ-ի հյուսիսային նահանգներ եւ Կանադա:

ՍԱՌԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ,
Նյու Յորք

Ճապոնիայի նոր վարչապետն է Յոսիհիկո Նոդան

Ճապոնիայի վարչապետի պաշտոնը կզբաղեցնի ֆինանսների նախարար Յոսիհիկո Նոդան: Կիոդո գործակալությունը հաղորդում է, որ օգոստոսի 29-ին նա ընտրվել է կառավարող Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ:

Կառավարող կուսակցության պատգամավորների քվեարկության երկրորդ փուլում Նոդան ստացել է 215 ձայն, մինչդեռ նրա գլխավոր ընդդիմախոսը՝ Բաների Կաիեդուն, ստացել է ընդամենը 177 ձայն, հաղորդում է Ֆրանսպրեսը:

Դեմոկրատական կուսակցության նախագահի ընտրություններ նշանակվեցին այն բանից հետո, երբ օգոստոսի 26-ին հրաժարական տվեց վարչապետ Նաոտո Կանը: Յոսիհիկո Նոդան կառավարության ղեկավարի պաշտոնում կհաստատվի օգոստոսի 30-ին:

Նաոտո Կանի հնարավոր պաշտոնաթողության հարցը սկսել էր քննարկվել 2011-ի մարտին՝ կապված երկրաշարժի եւ ցունամիի ժամանակ կառավարության գործողությունների եւ «Ֆուկուշիմա-1» ԱԷԿ-ի վթարի հետ:

Հունիսի սկզբներին քիչ էր մնացել Կանը անվստահության քվե ստանար: Այն ժամանակ նա հավաստիացրել էր, որ կթողնի պաշտոնը, հենց որ կատարի տարերային աղետի հետեւանքների վերացմանն ուղղված սեփական պարտավորությունները:

Յոսիհիկո Նոդան կդառնա Ճապոնիայի վեցերորդ վարչապետը վերջին 5 տարում:

Առանց բազմակողմանի ուսումնասիրության դեռեւս չի կարելի ճանաչել հայոց ճարտարապետության խմորումների զանազան ասպեկտները եւ վճիռ կայացնել անոր ոճերուն վրա:

Թորոս Թորամանյան

Առավել եւս չի կարելի առանց բազմակողմանի ուսումնասիրության մասնագիտական խնդիրներում հաղթեղ, ոչ մասնագիտական կարծիքներ հայտնել վերականգնվող ճարտարապետական կառույցի ընթացքային խնդիրների վերաբերյալ եւ լուսաբանել դրանք:

Խնդրին բավարար պատասխան ունենալու համար դարերում իրականացված բազմաթիվ վերականգնումների եւ շինարարական շրջանների մեջ վերականգնողը պետք է խորասուզվի ծովացող խնդիրների առջեւ, գտնի ու լիազորված մարմնի գիտամեթոդական խորհրդի առջեւ դնի կառույցի կյանքի ամբողջ պատմությունը եւ ներկայացնի վերականգնման հիմնական ճշմարիտ լուծումը եւ ստանա խորհրդի կարող գիտակ մասնագետների հավանական կարծիքը վերականգման նախագծի վերաբերյալ:

Դարերի ընթացքում պատմության մշակութային արժեքները բազմաթիվ վերականգնումներ են իրենց վրա կրել, կանգնումները: Քսաներորդ դարի վերականգնողական աշխատանքները վերաբերում են առաջինը համայնավարության 50-ական թվականներին, երբ հուշարձանը պահպանելու նպատակով, տանիքածածկերը թիթեղապատվել են՝ ջրերի ներթափանցումը հուշարձանի ներսը կանխելու համար: Երկրորդը 60-ական թվականների վերջին եւ 70-ականների սկզբին է կատարվել: Վանքային համալիրի մի քանի կառույցներ մասնակի վերականգնվել են (շատ ճարտարապետական լուծումներ տրվել են ոչ ճիշտ), մի քանի շինությունների տանիքածածկերը իրականացվել են քարե ծածկասալերով: Սխալ նորոգումներն էլ իրենց պատճառներն են ունեցել: Տարածքները ամբողջապես չեն պեղվել եւ մաքրվել, բոլոր փլատակները հիմնավոր ուսումնասիրության չեն ենթարկվել, պատճառը ֆինանսներն են, որ միշտ էլ բավարար չեն եղել:

Աննախադեպ են Հաղարծնի վանքային համալիրում ներկայիս իրականացվող վերականգնողական աշխատանքները:

Հայաստանում համայնավարական տարիներին եւ ոչ էլ հիմա չկա գեթ մեկ վանքային համալիր, որը իր բոլոր կառույցներով ամբողջական վերականգնման ենթարկվի:

Մշակույթի նախարարության գիտա-մեթոդական խորհրդում եւ միայն հավանության արժանանալուց հետո իրականացվել է նախագծի աշխատանքային փուլը: Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածինը ամենանախանձախնդիրն է ճշգրիտ վերականգնողական աշխատանքներ իրականացնելու առումով: Չէ որ այսօր արդեն մշակութային համաշխարհային գանձարան մտած հայկական հուշարձանները Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդների եւ հոգեւորական արվեստագետների մտքի ու ճաշակի արդյունք են: Եվ այդ գանձերի պահպանությունը 1700 տարի իրականացվում է Հայ առաքելական եկեղեցու կողմից:

Այսպիսով Հաղարծնի վանքի վերականգնողական աշխատանքները սկսվեցին բոլոր ուսումնասիրական, հետազոտական ու նախագծային փուլերն անցնելուց եւ վերականգնման հիմնական լուծումները հաստատվելուց հետո 2008-ին: Վերականգնման աշխատանքների ընթացքին պարտադիր կարգով եւ հետեւողական իրենց մասնակցությունն են բերել նախագծի հեղինակը, Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ճարտարապետական բաժինը: Իրենց մասնակցությունը եւ հսկողությունն են իրականացրել ՀՀ մշակույթի նախարարության հուշարձանների պահպանության գործակալությունը, հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտը, հասարակական կազմակերպություններ՝ ազգային խորհուրդը, ճարտարապետների միությունը, Պատմական հուշարձանների վերականգնող ճարտարապետների ասոցիացիան: Արտագնա նիստերով եւ մոնիտորինգներով մասնագետները հայտնել են իրենց դրական կարծիքները վերականգնողական աշխատանքների որակի վերաբերյալ:

Հաղարծնի վանքային համալիրի վերականգնումը

Վերականգնման աշխատանքները միշտ էլ լի են անակնկալներով: Նման անակնկալ մատուցեց նաեւ Հաղարծնի վանքային համալիրը: Տարածքի փլատակների մաքրման ժամանակ հայտնաբերվեցին եկեղեցու 13-րդ դարի պատկան բեկորները, գտնվեցին դիմաքանդակներ, Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու հատակի վերականգնողական աշխատանքների ընթացքում բացվեց բավականին մեծ հոր, որի պատը շարված էր կոպտաաշ քարերով: Նորահայտ հորի ուսումնասիրության համար կազմվեց հանձնախումբ համապատասխան մասնագետներով, ուսումնասիրությունները կատարվեցին եւ տրվեց եզրակացություն:

Այժմ ենթադրվում է, որ սա այն հորն է, որի միջից տասնյակ տարիներ առաջ գտնվել էր Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում պահպանվող մյուռոնի օրհնության կաթսան: Վանքի տարածքից գտնված իրերը մեկ-առ մեկ հաշվառված եւ գրանցված են նախապես կազմված հանձնախմբի կողմից եւ բոլոր գտածոները կցուցադրվեն տեղում կամ Մայր աթոռի թանգարաններում:

Վերջին քսան տարիների ընթացքում ոչ մի վերականգնվող հուշարձան վերականգնման եւ աշխատանքային փուլի նման հսկողության չի արժանացել տարբեր կազմակերպությունների կողմից, ինչպիսին եղել է Հաղարծնի վանքի վերականգնողական աշխատանքների ընթացքում: Արդյունքում փայլուն կերպով ավարտին են մոտենում վերականգնողական աշխատանքները: Ոչ մասնագետ եւ արկածախնդիր լրագրողներ չեն կարող նսեմացնել տարիների կատարված այդ աշխատանքը: Բազմաթիվ ոչ մասնագիտական մոտեցումներով, լրատվությամբ չփորձենք սվեր գցել կատարված աշխատանքի վրա:

Այլ եկեք մեր գոհունակությունը եւ շնորհակալական խոսքը ասենք՝ Հայաստանի Հանրապետության իշխանություններին, Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսին, հովանավորին եւ բոլոր մասնակիցներին:

Թող, որ նման հնարավորություն ընձեռնվի մեր բոլոր վանքերին եւ պատմամշակութային հուշարձաններին:

ՄԵՐԻ ՊԱՆԻԵԼՅԱՆ
Վերականգնող ճարտարապետ

ԼՈՒՐԵՐ

Սփյուռքի մշակույթի խնդիրները քննարկվեցին նախարարի հետ

Երեկ ՀՀ մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանն ու ԹՄՄ Ամերիկայի եւ Կանադայի կենտրոնական վարչության փոխնախագահ, ՌԱԿ Արեւելյան Ամերիկայի եւ Կանադայի շրջանային վարչության համաստենարտ, մշակույթի նախարարի խորհրդական Երվանդ Ազատյանը քննարկեցին սփյուռքի մշակույթի խնդիրները: Նախարարը որոշ Ազատյանին հանձնեց վերջինիս նախաձեռնությամբ եւ պետական պատվերով հրատարակված սփյուռքահայ անվանի արվեստագետ Ռուբեն Նաֆյանի գծանկարների ու քանդակների ալբոմը: Խոսվեց Նաֆյանի աշխատանքների ցուցադրությունը մայր հայրենիքում կազմակերպելու

հարցը: Պրն Ազատյանը նախարարին հիշեցրեց Ջուխաջյանի «Կարինե» օպերետի բեմադրությունը Հայաստանում իրականացնելու մասին, արդեն իսկ դերասան եւ բեմադրիչ Ժիրայր Փափազյանի կողմից արված առաջարկի առթիվ: Պրն Ազատյանը նախարարին տեղեկացրեց, որ Աշոտ Ջորյանի հավաքածուն Երեւան տեղափոխելու համար բոլոր բանակցությունները արված են, նկարչի հարազատներից ստացվել են համաձայնություններ: Հանդիպման ընթացքում երկուսն էլ խոսեցին սփյուռքում մշակութային կապերի զարգացման ու ամրապնդման տարբեր խնդիրների շուրջը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱՔԱՐՅԱՆ

Հայ տպագրության 500-ամյակի շրջանակում հանդիպում մշակույթի նախարարությունում

ՀՀ մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը ընդունել է Հայաստանում գտնվող Ամստերդամի համալսարանի ժառանգության ու հատուկ հավաքածուների տնօրեն Ստեփ Շոլտենին, որը Երեւան է ժամանել նախարարության հրավերով: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են «Հայ տպագրության 500-ամյակին նվիրված» շրջիկ ցուցահանդեսի ծրագրի կազմակերպման խնդիրները եւ Հայաստանի ազգային գրադարանի, Մատենադարանի հետ եռակողմ համաձայնագիր ստորագրելու նախապատրաստական աշխատանքները: Համատեղ ցուցահանդեսը, որը նախատեսվում է անցկացնել 2012 թ. հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին Հոլանդիայում եւ դեկտեմբերից մինչեւ 2013-ի փետրվար՝ Երեւանում, կողմերի համաձայնությամբ կներկայացվի նաեւ Եվրոպայի մի շարք քաղաքներում, որտեղ հիմնադրվել են հայ տպագրության կենտրոններ:

Մ. Մ.

Մխիթարեան միաբանութիւնը ձեռագրի մը նմանատիպը կը հրատարակէ

Մխիթարեան միաբանութիւնը 2011 թուականին կը տօնէ իր Վիեննա հաստատուելու 200-ամեակը: Այդ առիթով Վիեննայի եւ Երեւանի մէջ տեղի պիտի ունենան զանազան հանդիսութիւններ՝ Ս. պատարագ, գիտաժողով, ցուցահանդէս, եւն, երկու քաղաքներու մէջ ալ լոյս պիտի տեսնեն դրոշմաթուղթեր եւ յուշամեդալներ:

Նոյն առիթով Միաբանութիւնը ծրագրած է լոյս ընծայել նաեւ իր թանկագին ձեռագիրներէն մէկուն՝ թիւ 543-ի նմանատիպը (facsimile):

Ձեռագիրը կիլիկեան մանրանկարչութեան գլուխ գործոցներէն է, գրուած Ղրիմ, Ս. Անտոն վանքին մէջ, 1432-ին, եւ կը բովանդակէ Ներսէս Շնորհալիի քանի մը գրութիւնները՝ գլխաւորութեամբ «Յիսուս Որդի» ողբերգութեան:

Ձեռագիրն ունի 11 ամբողջական էջով մանրանկարներ, 11 բնագրին մէջ զետեղուած մանրանկարներ, 24 լուսանցքի վրայ մանրանկարներ, 3 խորան, 3 կիսախորան, եւ կենդանակերտ եւ բուսական զարդեր ու զարդագրեր: Իբր ամբողջական պատկեր դիտուած՝ ձեռագիրը կը ներկայանայ որպէս շքեղ մատենիկ մը՝ «նուրբ եւ քնքուշ գեղեցկութեամբ» (Հ. եւ Հ. Բուշհաուզէն):

Աւելի մանրամասնութիւններ, մանրանկարչութենէն պատկերներ եւ նմանատիպը գնելու պայմանները կարելի է տեսնել համացանցի մէջ՝ www.faksimile-world.com, հայերէն, գերմաներէն, անգլերէն, ֆրանսերէն ու ռուսերէն լեզուներով:

Հայ արուեստի եւ գրի սիրահարներուն համար սոյն նմանատիպը պիտի ըլլայ իսկապէս մնայուն վայելք, կամ մասնաւոր բարեկամի մը տալու համար՝ մեծարժէք նուէր:

Եվրոպայի չեմպիոն աշխարհի պատանեկան ռեկորդով

Գոռ Մինասյանը մրցակցությունից դուրս էր

Լեհաստանում ավարտվեց ծանրամարտի Եվրոպայի պատանեկան առաջնությունը, որում հաջող մրցելույթներ ունեցան հայ ծանրորդները: Մրցահարթակ դուրս եկած մեր 9 ծանրորդները ընդհանուր առմամբ նվաճեցին 6 ոսկե, 1 արծաթե եւ 4 բրոնզե մեդալ: Ընդհանուր թիմային հաշվարկով Հայաստանի հավաքականը մեդալներ նվաճած 33 երկրների մեջ գրավեց 3-րդ տեղը՝ զիջելով միայն Բելառուսի եւ Ռումինիայի ընտրանիներին: Ընդ որում Բելառուսի կազմում մրցումներին մասնակցեցին 11 ծանրորդներ:

Լեհաստանում հիանալի ելույթ ունեցավ գերծանրքաշային Գոռ Մինասյանը, որը երկամարտի 390 կգ (181+209) արդյունքով հռչակվեց Եվրոպայի չեմպիոն: Նրա գերազանցությունը մրցակիցների նկատմամբ բացահայտ էր: Բավական է նշել, որ 2-րդ տեղը գրաված ռուսաստանցի Եգոր Իվանովը երկամատում 48 կգ-ով զիջեց հայ դյուցազնին, ինչը նման բարձր կարգի մրցումների համար պարզապես բացառիկ երեւույթ է: Այդ տարբերությունն ավելի զգալի կլիներ, եթե Գոռը չհրաժարվեր յուրաքանչյուր վարժության 3-րդ մոտեցումից:

Հայ ծանրորդը պոկում վարժության համար պատվիրել էր 165 կգ: Նա մրցումը սկսեց այն ժամանակ, երբ մնացած 9 ծանրորդներն արդեն ավարտել էին պոկում վարժությունը: Լավագույն արդյունքը ցույց էր տվել ռուսաստանցի Եգոր Իվանովը՝ 147 կգ: Գոռն առաջին իսկ փորձից բարձրացնելով 165 կգ-ը, իր օգտին վճռեց ոսկե մեդալի համար պայքարը: Ռուս ծանրորդը թեեւ մեկ մոտեցում ուներ, սակայն հրաժարվեց պայքարից, քանի որ չէր կարող նույնիսկ Գոռի արդյունքը կրկնել: Իսկ Մինասյանը 2-րդ մոտեցմամբ բարձրացրեց 181 կգ՝ 1 կգ-ով գերազանցելով չինացի Ջե Յանգի աշխարհի պատանեկան ռեկորդը,

որ սահմանել էր 2008-ի դեկտեմբերի 8-ին: Գոռը բավարարվեց այդ արդյունքով եւ հրաժարվեց 3-րդ փորձից:

Հրում վարժությունում պատմությունը կրկնվեց: Գոռը սկսեց 200 կգ-ից, երբ մրցակիցներն ավարտել էին ելույթները: Կրկին լավագույն արդյունքն ուներ Եգոր Իվանովը՝ 195 կգ: Փաստորեն, առաջին իսկ փորձից բարձրացնելով 200 կգ-ը, Գոռը հռչակվեց Եվրոպայի չեմպիոն: 2-րդ մոտեցմամբ նա բարձրացրեց 209 կգ, իսկ 3-րդ փորձից հրաժարվեց: Բրոնզե մեդալակիր դարձավ լեհ Բարտոզ Լոզինսկին՝ 315 կգ (140+175):

Մինչեւ 94 կգ քաշային կարգում Միհեր Պողոսյանը երկամարտի 310 կգ (140+170) արդյունքով արժանացավ բրոնզե մեդալի: Պոկում վարժությունում նրա արդյունքը եւս հավասարվում էր բրոնզե մեդալի, սակայն անձնական ավելի ծանր քաշի պատճառով հայ ծանրորդը պարգեւը զիջեց նույնպիսի ցուցանիշի հասած բուլղարացի Յակոբ Սկենդերովին: Մեր մյուս ծանրորդը՝ Վազգեն Քոչարյանը երկամարտի 300 կգ (135+165) արդյունքով գրավեց 5-րդ տեղը: Չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ ռուսաստանցի Նիկիտա Սոլովյովը՝ 319 կգ (144+175): 2-րդ տեղը գրավեց մոլդովացի Օլեգ Սադրինը՝ 314 կգ (138+176):

Մինչեւ 85 կգ քաշայինների մրցավեճում Միքայել Միքայելյանը երկամարտի 314 կգ (140+174) արդյունքով զբաղեցրեց 4-րդ տեղը: Չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց ադրբեջանցի Նաիլխան Նաբիեւը, որը երկամարտում ցույց տվեց 332 կգ (146+186) արդյունք: Արծաթե մեդալակիր դարձավ ռուսաստանցի Գեորգի Կուզնցովը՝ 326 կգ (148+178): Նրա հայրենակից Կոնստանտին Ռոսչուրկինը երկամարտի 324 կգ (143+181) արդյունքով գրավեց 3-րդ տեղը:

Մինչեւ 77 կգ քաշային կարգում էլ հայ ծանրորդին չհաջողվեց մրցանակակիր դառնալ: Ռազմիկ Օլտեցյանը երկամարտի 288 կգ (132+156) արդյունքով գրավեց 5-րդ տեղը: Չեմպիոնի կոչումը նվաճեց բելառուս Սերգեյ Գարանինը՝ 313 կգ (140+173), 2-րդ տեղը գրավեց ուկրաինացի Ալեքսանդր Պիլիպենկոն՝ 297 կգ (134+163): Բրոնզե մեդալակիր դարձավ բելառուս Անդրեյ Յուրտսաուն՝ 290 կգ (125+165):

Այսպիսով, Հայաստանի հավաքականի կազմում Եվրոպայի պատանեկան առաջնության չեմպիոններ հռչակվեցին Իզաբելա Յայլյանը (անձնական մարզիչ՝ Հրանտ Տոնոյան) եւ Գոռ Մինասյանը: Անդրանիկ Կարապետյանը (69 կգ) երկամարտում դարձավ բրոնզե մրցանակակիր, արծաթե մեդալ նվաճեց պոկում վարժությունում: Քաշային նույն կարգում մեկ բրոնզե մեդալ նվաճեց Վարդան Միլիտոսյանը հրում վարժությունում: Միհեր Պողոսյանն էլ (94 կգ) երկու բրոնզե մեդալի արժանացավ երկամարտում եւ հրում վարժությունում:

«Գանձասարը» թանկարժեք միավորներ է կորցնում

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությունում շարունակվում է անհաջող պայքարը չեմպիոնի տիտղոսի համար: Առաջատար եռյակից 20-րդ տուրում իրենց հերթական հաղթանակները տոնեցին «Ուլիսն» ու «Փյունիկը», իսկ «Գանձասարը» 2-րդ անընդմեջ խաղում 2 կարեւոր միավոր կորցրեց:

Մեծ հետաքրքրություն էին ներկայացնում հատկապես «Միկա»-«Ուլիս» եւ «Իմպուլս»-«Գանձասար» հանդիպումները: Առաջին խաղում բավական ժամանակ խաղադաշտում հավասար պայքար էր ընթանում: Թերեւս միակ գոլային իրական պահն ունեցավ Արտակ Գրիգորյանը, որը մենմենակ հայտնվելով Գեորգ Կասպարովի դեմ, չկարողացավ գրավել դարպասը: 2-րդ խաղակեսում կոպիս խաղի համար դաշտից հեռացվեց «Միկայի» ֆուտբոլիստ Ալեքսը: «Ուլիսը» հարձակման գիծն ուժեղացնելով, հասավ ցանկալի արդյունքի: 78-րդ րոպեին փոխարինման մտած Արտյոմ Ադամյանը նկատելով, որ Կասպարովը դարպասից դուրս է եկել, հեռահար հարվածով գնդակն ուղարկեց ցանցը՝ անչափ կարեւոր հաղթանակ պարգեւելով «Ուլիսին»: Այդ հաղթանակի շնորհիվ «Ուլիսն» ամրապնդեց առաջատարի դիրքը:

Իսկ ահա «Գանձասարն» Իջեւանում չկարողացավ պահպանել հաղթական հաշիվը: Առաջին խաղակեսում կաղանցիներից Յամադոու Կեյտան բացեց հաշիվը, սակայն ընդմիջումից հետո Նարեկ Դավթյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Վերջին 2 խաղում «Գանձասարը» 4 միավոր կորցրեց, ինչը կարող է վճռորոշ լինել չեմպիոնության համար մղվող պայքարում:

Առաջատարներին է մոտենում «Փյունիկը», որը 2-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց: Ինչպես նախորդ տուրում «Շիրակի» հետ խաղում, «Արարատի» հետ մրցավեճում էլ մեկ գոլը հաղթանակ պարգեւեց «Փյունիկին»: Այս անգամ էլ աչքի ընկավ Արթուր Յուզբաշյանը:

Անհաջողությունները շարունակում են հետապնդել «Շիրակին», որը 7-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց՝ 1-3 հաշվով զիջելով «Բանանցին»: Վերջինիս կազմում գոլերի հեղինակներ դարձան Հովհաննես Համբարձումյանը, Բետոն (11 մ) եւ Բրունո Կորեան, որը 9 գնդակով գլխավորեց առաջնության լավագույն ռմբարկուների ցանկը: «Շիրակից» միակ գոլի հեղինակը Դավիթ Հակոբյանն է:

20-րդ տուրից հետո առաջնությունում ընդմիջում է հայտարարված, քանի որ ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային եւ երիտասարդական հավաքականները սեպտեմբերի սկզբին ընտրական մրցախաղեր են անցկացնելու:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուլիս	20	12	4	4	30-14	40
2. Գանձասար	20	10	8	2	27-11	38
3. Փյունիկ	20	10	6	4	27-20	36
4. Իմպուլս	20	8	5	7	27-24	29
5. Միկա	20	7	6	7	24-20	27
6. Բանանց	20	6	7	7	29-26	25
7. Շիրակ	20	3	4	13	16-34	13
8. Արարատ	20	2	4	14	12-43	10

Ռմբարկուները

Բրունո Կորեա	«Բանանց»	9
Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	8
Նարեկ Բեգլարյան	«Միկա»	7
Զավեն Բադոյան	«Իմպուլս»	6
Մարկոս Պիզելի	«Փյունիկ»	6
Արտյոմ Ադամյան	«Ուլիս»	6
Գեորգի Կրասովսկի	«Ուլիս»	6

Լիլիթ Գալոյանն առաջատարների խմբում է

Սանկտ Պետերբուրգում ընթացող շախմատի աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Լյուդմիլա Ռուդենկոյի հուշամրցաշարի 6 տուրից հետո Լիլիթ Գալոյանը 4 միավորով ընթանում է 8-րդ տեղում: Վերջին 3 տուրերում Լիլիթը 2 միավոր վաստակեց: 4-րդ տուրում նա հաղթեց Իրինա Բարաեւային, այնուհետեւ հաջողություն կնքեց Զոյա Սեւերյուխինայի եւ Մարինա Ռոմանկոյի հետ:

Ռուսաստանը ներկայացնող Ալինա Բալայանը հաղթելով Ժաննա Գուդկինային եւ Քսենիա Մանինային, պարտվեց Ռաիիլ Էյդելսոնին: Ալինան 3 միավորով 20-րդ տեղում է: Առավել հաջող է խաղում Ուկրաինան ներկայացնող միջազգային գրոսմայստեր Եվգենիա Դոլուխանովան, որը 4 միավորով 6-րդ տեղում է: Ճիշտ է, վերջին 3 տուրերն այնքան էլ հաջող չդասավորվեցին նրա համար: 4-րդ տուրում պարտության մատնելով Տատյանա Մոլչանովային ու տոնելով 4-րդ անընդմեջ հաղթանակը, Դոլուխանովան հաջորդ երկու պարտիաներում զիջեց Դարիա Տրաոեզնիկովային եւ Սանդուգաշ Շայդուլինային: Առաջատարը 5,5 միավորով ռուսաստանցի Ալեքսանդրա Գորյաչկինան է: 5-ական միավորով նրան հետապնդում են Դարիա Տրաոեզնիկովան եւ Սանդուգաշ Շայդուլինան:

ԲՌՆՑԱՄԱՐՏ

Կորյուն Սողոմոնյանն ուժեղագույնն է Եվրոպայում

Դուբլինում անցկացված բռնցքամարտի Եվրոպայի պատանեկան առաջնությունում մեծ հաջողության հասավ մինչեւ 49 կգ քաշային, աշխարհի պատանիների չեմպիոն Կորյուն Սողոմոնյանը: Հաղթելով իր բոլոր մրցակիցներին, Կորյունը կանգնեց պատվո պատվանդանի վերին աստիճանին՝ նվաճելով Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը:

Կիսաեզրափակիչում Սողոմոնյանի մրցակիցն ուկրաինացի Ալեքսանդր Իվանովն էր, որին հայ բռնցքամարտիկը հաղթեց 15-9 հաշվով: Իսկ եզրափակիչ մենամարտում Կորյունը մրցեց Ռուսաստանը ներկայացնող Գաբիլ Մամեդովի հետ: Առաջին ռաունդն ավարտվեց Կորյունի հաղթանակով՝ 4-3: Երկրորդում մրցակիցը տիրեց նախաձեռնությանը եւ հաղթեց 6-3 հաշվով: Վճռորոշ ռաունդում կրկին հայ բռնցքամարտիկն առավելություն ուներ ու հաղթեց 6-4 հաշվով՝ վճռելով մրցակցության ելքը:

Հայաստանի հավաքականի 10 բռնցքամարտիկներից մեդալների համար պայքարը շարունակում էր նաեւ 60 կգ քաշային Գոռ Երիցյանը: Նրան չհաջողվեց եզրափակիչ մտնել՝ կիսաեզրափակիչում 6-12 հաշվով զիջելով ադրբեջանցի Պարվիզ Բաղիրովին: Գոռը բավարարվեց բրոնզե մեդալով:

Վրաստանը ներկայացրած Վենետիկ Երանոսյանը դարձավ Եվրոպայի փոխչեմպիոն՝ եզրափակիչում 9-16 հաշվով պարտվելով Վասիլի Վեսկինին: Նույն բախտին արժանացավ նաեւ ուկրաինացի Գեւորգ Մանուկյանը՝ 9-17 հաշվով զիջելով ռուսաստանցի Իվան Վերյասովին:

Հունահռոմեական ոճի ըմբիշների հարուստ ավարը

Հունգարիայում վերջնագիծը հասել ըմբշամարտի աշխարհի պատանեկան առաջնությունը մինչեւ 17 տարեկան ըմբիշների միջեւ: Ի տարբերություն ազատոճայինների, որոնք անմասն մնացին խաղարկվող պարգեւներից, հունահռոմեական ոճի մեր ըմբիշները բավականին հաջող ելույթներ ունեցան: Մրցագորգ դուրս եկած պատանի 9 հայ ըմբիշներից 5-ը դարձան մրցանակակիրներ:

Առավել հաջող հանդես եկավ մինչեւ 46 կգ քաշային Ալբերտ Վարդանյանը՝ հռչակվելով աշխարհի պատանիների փոխչեմպիոն: Հայ ըմբիշը հաջորդաբար հաղթեց մեքսիկացի Առնոլդ Դոմինգուեզին, ռումինացի Ալեքսանդր Բոտեզին, հունգարացի Զոլթան Լեւալին եւ եզրափակիչում հանդիպեց իրանցի Ռեզա Խեդրիի հետ: Նրանց գոտեմարտն ավարտվեց իրանցի ըմբիշի հաղթանակով:

Մեր մյուս 4 ըմբիշները դարձան բրոնզե մեդալակիրներ: Մինչեւ 42 կգ քաշայինների մրցավեճում Արթուր Սիմոնյանը հաջորդաբար պայքարից դուրս մղեց ճապոնացի Դաիկի Կոբայաշիին եւ ադրբեջանցի Ռամիզ Մամադովին: Կիսաեզրափակիչում հայ ըմբիշը պարտվեց վրացի Ռամազ Զոիձեին, որը հռչակվեց աշխարհի չեմպիոն: Արթուրն իրավունք ստացավ վիճարկելու բրոնզե մեդալը: Այդ պայքարում նա հաղթեց Դղզսանի ներկայացուցիչ Նուզուրբեկ Կասիմովին եւ գրավեց 3-րդ տեղը:

Մինչեւ 54 կգ քաշային կարգում Կարեն Ասլանյանը հաղթելով հունգարացի Ossn Լոսոնժիին եւ թուրք Ահմեդ Ուկարին, կիսաեզրափակիչում պարտվեց ռուսաստանցի Վլադիմիր Ադամյանին: Վերջինս եզրափակիչում չեմպիոնի տիտղոսը զիջեց իրանցի Ռամին Տահերիսարանգին: Իսկ Կարեն Ասլանյանը դարձավ բրոնզե մեդալակիր՝ պարտության մատնելով ադրբեջանցի Մուրադ Մամադովին:

3-րդ բրոնզե մեդալը մեր թիմին պարգեւեց Արմեն Հակոբյանը (63 կգ): Հաջորդաբար պայքարից դուրս մղելով ռումինացի Ակին Ռադուին, Դղզսանի ներկայացուցիչ Էսեն Ասանովին, վրացի Նիկա Մամադաշվիլուն, Հակոբյանը կիսաեզրափակիչում պարտվեց իրանցի Պայամ Բույերիին, որն էլ ի վերջո հռչակվեց չեմպիոն: Իսկ 3-րդ տեղի համար պայքարում հայ ըմբիշը հաղթեց ադրբեջանցի Օրխան Մամադլիին:

Մինչեւ 69 կգ քաշային կարգում էլ բրոնզե մեդալի արժանացավ Սարգիս Քոչարյանը: Նա հաղթանակներ տարավ ամերիկացի Ռուան Գարտներ, ֆինն Զուլիուս Լարմիլայի նկատմամբ: Հայ ըմբիշի առջեւ եզրափակիչի ճանապարհը փակեց ադրբեջանցի Հաջիմուրադ Բաղմանովը, որը վճռորոշ գոտեմարտում զիջեց չեմպիոնի տիտղոսը նվաճած ռուսաստանցի Բիսլան Ասակալովին: Իսկ Քոչարյանը բրոնզե մեդալի համար պայքարում պարտության մատնեց մոլդովացի Միհայ Կրեսուին:

Սերգեյ Մովսիսյանը կշարունակի պայքարը

Խանտի Մանսիյսկում մեկնարկել է շախմատի աշխարհի գավաթի խաղարկությունը: Առաջին փուլում Սերգեյ Մովսիսյանը երկու պարտիաներում էլ հաղթեց կանանց աշխարհի չեմպիոնուհի Հոու Յիֆանին, իսկ Արման Փաշիկյանը 0-2 հաշվով պարտվեց լեհ գրոսմայստեր Ռադոսլավ Վոյտաշեկին ու դուրս մնաց պայքարից:

2-րդ փուլում Սերգեյ Մովսիսյանը կմրցի հունգարացի Հուդիթ Պոլգարի հետ, որը երկու պարտիաներում էլ առավելության հասավ կուբացի Ֆիդել Խիմենես Կոլարեսի նկատմամբ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքերով

Պրոֆ. Տատրյանի նոր ուսումնասիրությունը

«Իրավունքի եւ հանրային քաղաքականության հանդեսի» 5-րդ տարվա 1-ին համարում տպագրվել է «Զորյան ինստիտուտի» (Կանադա) ցեղասպանության ուսումնասիրությունների բաժնի տնօրեն, պրոֆ. **Վահագն Տատրյանի** «Հայերի ցեղասպանությունը ճնշակված պատմական, քաղաքական եւ իրավական կողմերից» խորագրով նոր ուսումնասիրությունը:

Հանդեսի 60 էջերը զբաղեցնող (ներառյալ 118 ծանոթագրությունները) ծավալուն ուսումնասիրությունը հիմնված է օսմանյան եւ թուրքական պաշտոնական աղբյուրների, այդ թվում նաեւ «Թաքվիմ-ի վեքայի»՝ օսմանյան խորհրդարանի իրավական օրգանի հրապարակումների վրա, որոնցում ցեղասպանությունը գործադրողների զինվորական տրիբունալների դատական գործընթացներն են փաստագրված: Հարգարժան հեղինակը օգտվել է նաեւ Առաջին համաշխարհայինի ժամանակ Թուրքիայի դաշնակիցների՝ կայզերական Գերմանիայի եւ Ավստրո-Հունգարիայի պաշտոնական արխիվներից, ինչպես նաեւ թուրք ժամանակակից հեղինակների գործերից:

«Լեզուների եւ աղբյուրների բացառիկ իմացությունը Տատրյանին դարձնում է անգերազանցելի մասնագետ, որը բծախնդրությամբ կարող է թեմային առնչվող հարցերը ճնշակել, վերլուծել եւ եզրակացությունների հանգել», նշել է «Զորյան ինստիտուտի» նախագահ Գ. Մ. **Գրեգ (Գուրգեն) Սարգիսյանը**:

Տատրյանի համոզմամբ՝ պատերազմները, հատկապես գլոբալ բնույթի պատերազմները հաշալի առիթ են պատեհապաշտ, հանցավոր նպատակներ հետապնդող խմբակցությունների զինվորական կադրերի համար, որ աչքի ընկնող դիրքեր գրավեն եւ բռնություններ գործի դնեն: Այդ բռնությունների օրինականացմանը նպաստում են իշխանությունները, որոնք թիրախ դարձած զոհերին բնութագրում են «ներքին թշնամիներ»: Հատկանշական է, որ անցյալ դարում իրագործված երկու՝ հայերի եւ հրեաների ցեղասպանությունները կատարվել են երկու համաշխարհային պատերազմների օրերին:

Մյուս հատկանշական երեւույթը, ըստ Տատրյանի, տնտեսական-նյութական միջոցների անընդհատ հոսքն է զոհերից դեպի հանցագործները: Վերջիններս ֆիզիկապես ոչնչացնելով թիրախ դարձած բնակչությանը, տիրանում են նրա հարստությանը եւ դրանով վերակազմավորում իրենց շարքերը:

Ուսումնասիրությունն ավարտվում է Արիստոտելի իմաստալից խոսքերով. «Օրենքից եւ արդարությունից կտրված մարդն ամենավայրենին է կենդանիների մեջ»: Հ. Ծ.

Թբիլիսիի թիվ 103 դպրոցում տնօրենությունը հայկական բաժինը տնօրինում է ինչպես կամենա

Վրաստանի հայ համայնքը կոչ-հայտարարությամբ դիմել է Վրաստանի հանրային պաշտպանին՝ Թբիլիսիի թիվ 103 հանրային դպրոցի հայկական բաժնում ստեղծված իրավիճակի կապակցությամբ: Ըստ համայնքի մամուլի ծառայության, հանրային պաշտպանին կոչ է արվում ուշադրություն դարձնել եւ ուսումնասիրել ՀՀՀ-ի արձանագրած՝ նշված դպրոցի հայկական բաժնում դպրոցի տնօրենության կողմից իրականացված խտրականության բազմաթիվ փաստերը:

2010-2011 թ.թ. Վրաստանի հայ համայնքը հետեւել է Թբիլիսիի թիվ 103 հանրային դպրոցի հայկական բաժնում տիրող իրավիճակին, արձանագրել դպրոցի տնօրենության կողմից խտրականության բազմաթիվ փաստեր եւ մարդու իրավունքների խախտումներ, որոնց մասին փաստերն էլ ուղարկվել են հանրային պաշտպանին: Հայ համայնքը հույս է հայտնել, որ փաստաթղթերը կօժանդակեն Վրաստանի հանրային պաշտպանին տվյալ հարցի ուսումնասիրման ընթացքում:

Հայտարարությունում ասվում է, որ Թբիլիսիի թիվ 103 հանրային դպրոցի տնօրենությունը, բացի հայկական բաժնում խտրականությունից, թույլ է տվել բազմաթիվ վարչարարական, ֆինանսական, էթիկական եւ այլ խախտումներ:

Դիմումում թվարկված են դպրոցի տնօրենության խտրական մոտեցման փաստերը, այդ թվում՝ դասերի մեծ մասը ռուսերեն լեզվով անցկացնելը, բաժինը լուծարելու բազմաթիվ փորձերը, երեխաներին դպրոցի հայկական բաժնի առաջին դասարանում գրանցվելուն խոչընդոտելը, ծնողների նկատմամբ ճնշումը՝ երեխաներին վարչական բաժին տեղափոխելու նպատակով, լուծարված բաժնի հայկական դասարանները ռուսական բաժնից հայկական բաժին փոխադրվելը մերժելը, հայկական 3-րդ դասարան բացելը մերժելը, սպառնալիքները, որ տարական դասարաններում միայն մեկ՝ հայոց լեզու առարկան կանցկացվի հայերեն, իսկ մնացածները՝ ռուսերեն կամ վրացերեն լեզվով:

Հայտարարության համաձայն, ներկայացվել են նաեւ հայկական բաժնի ուսուցիչների նկատմամբ մշտական հոգեբանական ճնշման, աշխատանքային անհավասար պայմանների ստեղծման, հայկական բաժնի ուսուցիչների աշխատանքային ժամերի կրճատման եւ այլ փաստեր:

Նախկինում Վրաստանի հայ համայնքի բազմաթիվ նմանատիպ բողոքները մնացել են անարձագանք, իսկ դպրոցներում իրավիճակը միայն վատթարանում է:

Ա. Հ.

Հանգստյան օրեր Բաթումում

Ամառ, ծով, արեւ... Հանգստի մասին մտածելիս ամեն ոք գեթ մի պահ իրեն պատկերացնում է ծովափին պառկած արեւային լոգանք ընդունելիս կամ ծովում լողալիս:

Վրաստանի լողափերը վերջին տարիներին դարձել են մեր հանրապետության բնակչության հանգստի նախընտրելի վայրերը: Պատճառը, ըստ իս, օթեւանելու մատչելի գներն են, կարելի է ընտրություն կատարել ըստ գրպանի եւ ըստ սպասարկման որակի: Հայաստանի հանգստյան վայրերն այս առումով զիջում են Վրաստանին. օթեւանելու գները անհամեմատ բարձր են: Եթե սնունդն էլ ինքդ պատրաստես, անշուշտ կխնայես ֆինանսներդ: Տարին տարվա վրա լողափի բնակիչները նոր, գեղեցիկ հյուրանոցներ են կառուցում, չնայած Բաթումից դուրս հիմնականում գյուղատիպ ավաններ են, բայց հայ զբոսաշրջիկների հոսքը նպաստում է բարեկարգելու հին տները կամ դրանց փոխարեն նորերը կառուցելու:

Սրճարանների կամ ճաշարանների գները առանձնապես շատ չեն տարբերվում հայաստանյանից: Մարդիկ բարեհամբույր են, ինչ-որ տեղ՝ անհոգ, նյարդերը լարված չեն՝ ի տարբերություն թեկուզ երեւանաբնակների. երեւի ծովային կլիմայի ազդեցությունն է: Նույնիսկ հանգստացող հայերի դեմքի արտահայտությունն է փոխված. հանգիստ վիճակում են: Տեղի երիտասարդները բավական համեստ են, չի նկատվում գռեհիկ պահվածք, որքիսին կարող ես ականատես լինել երեւանյան փողոցներում: Բայց շփման լեզուն, որը մնում է ռուսերենը, բավական կաղում է: Նոր սերունդը նույնիսկ մի բառ չի խոսում ռուսերեն, որն, իհարկե, դրական երեւույթ համարել չի կարելի:

Հաճելի տպավորություն է թողնում Բաթումը: Հնամենի շենքերն ու շինությունները ոչ միայն լավ պահպանված են, այլեւ նորոգվում են եւ թարմացվում: Պահպանված են նաեւ գողտրիկ զբոսայգիները, հայտնի բաթումյան ծովափնյա բուլվարը՝ արմավենիների երկար շարքով: Զբոսնելով՝ ակամա համեմատում ես երեւանյան շենքերի հետ եւ ափսոսում, որ մեր քաղաքի ղեկավար պաշտոնյաները տարիներ շարունակ անխնա ոչնչացնում են քաղաքին հմայք հաղորդող հին կառույցներն ու փոխարենը քարե ջունգլիներ կառուցում՝ առանց քաղաքին հատուկ ոճի եւ դիմագծի: Էլ չենք խոսում մեզ այդքան անհրաժեշտ զբոսայգիների, պուրակների հետզհետե զավթման եւ քարե զանգվածի վերածելու մասին՝ այսպիսով զրկելով մեզ թթվածնից ու կանաչ տարածքներից: Ծովափնյա քաղաքի օդը մաքուր է, բուժիչ: Սակայն այս պայմաններում էլ ծառի, ծաղիկի, կանաչի նկատմամբ խնամվածության զգացումը չի լքում Բաթումում զբոսնելիս:

Երեւի միակ բացասական տպավորությունը վրացի մատայինի հարցուփորձն էր երիտասարդ հայուհուն: Վերջինիս անձնագրի վիզայի կնիքը՝ Սոչի ուղեւորության հետ կապված, շատ հետաքրքրեց մատայինին, քանի որ Ռուսաստանից զբոսաշրջիկը կարող է շրջագայության մեկնել նաեւ Աբխազիա: Բարեբախտաբար աղջիկը պատասխանեց, որ Սոչիից դուրս չի եկել, եւ անձնագրում էլ նշումներ չկային, այլապես չէր հաջողվի հանգիստ վայելել Վրաստանում:

Հաջորդ տարի կրկի՞ն դեպի վրացական ծովափեր: Միգուցե...

Կ. Մ.

ՈՐՈՇ ԿԱԼՎԱԾՔՆԵՐ ԿՎԵՐԱԳՐՄՎԵՆ

Համայնքների իրավունքների եւ համայնքային կալվածքների մասին հրամանագիր Թուրքիայում

1-ին էջից

«Սաբահի» հեղինակ Էրդալ Շաֆքը օգոստոսի 28-ին անդրադառնալով հրամանագրին, գրում է, որ դա վերջնականապես պատմության աղբանոցն է նետում Լոզանի պայմանագիրը ոտնահարող եւ մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Թուրքիային մշտապես գլխացավանք պատճառող բոլոր ըմբռնումները, որոնք ազգային փոքրամասնությունների հանդեպ խտրականության դրսեւորումներ են:

Խնդրո առարկա հրամանագրի պարագայում խոսքը սոսկ ազգային փոքրամասնությունների Լոզանի պայմանագրով սահմանված իրավունքների վերականգնումը չէ, այլեւ սկսած 1937-ից ազգային փոքրամասնություններից պետականորեն առգրավված կալվածքների վերադարձը հայ, հույն եւ հրեա համայնքներին:

Օգոստոսի 27-ին, երբ ուժի մեջ էր մտել հրամանագիրը, վարչապետ Էրդողանը Ստամբուլում Ռամադանի ընթրիքի սեղանին հյուրընկալել է Թուրքիայի հայ, հույն, հրեա, ասորի, քաղդեացի, բուլղարացի, վրացի եւ կաթոլիկ համայնքների հոգեւոր առաջնորդներին, եւ այս համայնքներին պատկանող 162 հիմնադրամի ներկայացուցիչներին:

«Ջիհան» գործակալության տվյալներով, բոլորն անխտիր բարձր են գնահատել առգրավված կալվածքները համայնքներին վերադարձնող այս հրամանագիրը: Դրա առնչությամբ Կ. Պոլսո հունաց տիեզերական պատրիարք Բարդուղիմեոսը երախտագիտություն է հայտնել վարչապետ Էրդողանին, ասելով. «Հրամանագրով ուղղվում է անարդարությունը: Անցյալում տեղի են ունեցել տհաճ իրադարձություններ, հիմա արդեն դրանք սրբագրվում են»:

Հրեա համայնքի գլխավոր ռաբբի Իցհակ Հալեւան հրամանագիրը որակել է «հոյակապ», իսկ ուղղափառ ասորիների հոգեւոր առաջնորդ, մետրոպոլիտ Յուսուֆ Չեթինը նշել է. «Մենք Թուրքիայում, հատկապես արեւելյան եւ հարավարեւելյան շրջաններում ունենք բազմաթիվ կալվածքներ, իսկ Ստամբուլում ընդամենը առաջնորդարանի մեկ շենք եւ մեկ եկեղեցի: Նոր եկեղեցի կառուցելու համար երեք տարուց ի վեր բանակցում ենք կառավարության հետ, բայց ապարդյուն: Հուսով եմ, որ արդյունքի կհասնենք»:

Օգտվելով առիթից նշենք, որ համայնքների իրավունքներին եւ համայնքային կալվածքներին վերաբերող հրամանագրում խոսքը այն տիրություններնի մասին է, որոնք ժամանակի ընթացքում առգրավվել են, այլ ոչ թե Թուրքիայում տարածքում հիմնահատակ ավերված քրիստոնեական եկեղեցիների, վանքերի, ոչ էլ կանգուն, սակայն թանգարանի կարգավիճակ ունեցող հոգեւոր տիրությունների, ինչպիսին Աղթամար Սուրբ Խաչ եկեղեցին է:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, մշակվում է ՀՀ Սյունիքի մարզում գործող «Լեռ-էֆ» ՍՊԸ-ին խմելու տնտեսական նպատակով բնական ջրաղբյուրից 1,3 լ/վրկ եւ տեխնիկական նպատակով Գեղի գետի Օդաբաս վտակից՝ 7,7 լ/վրկ ջրառների նոր ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ բնապահպանության նախարարություն (հասցե՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2011 թ. սեպտեմբերի 5-ին, ժամը 16-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

ՀՀ ԱՄՆ Դեսպանատունը մրցույթի է հրավիրում

Ինտերնետային ծառայություններ մատուցող ընկերություններին:
Մրցույթային փաթեթները կարող են ձեռք բերել Ամերիկյան 1 հասցեում,
ԱՄՆ Դեսպանատան կենտրոնական մուտքից,
օգոստոսի 25-ից մինչեւ սեպտեմբերի 8-ը, ժամը 9:00 – 18:00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հակավիրուսային ծրագրերի երկու տարով ուղեկցման բաժանորդագրության արտոնագրեր ձեռքբերելու նպատակով կազմակերպության ընտրության հրապարակային մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է հրապարակային մրցույթ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հակավիրուսային ծրագրերի երկու տարով ուղեկցման բաժանորդագրության արտոնագրեր ձեռքբերելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն անձինք (այսուհետ՝ Մասնակից), որոնք ունեն ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, մասնագիտական որակավորում, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ, նյութական եւ աշխատանքային ռեսուրսներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը՝ 2011թ. հոկտեմբերի 11-ին, ժամը 16:00-ն:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամը՝ 2011թ. հոկտեմբերի 14-ին, ժամը 16:00-ն:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2011թ. հոկտեմբերի 20, ժամը 16-00-ն:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (**www.cba.am**):

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի Գործերի կառավարչություն, 59-28-05, 59-28-02, ներքին՝ 18-05, 18-02:

ՀՀ ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ԳՈՎԱԶԳԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատուական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 18.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիսեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝29.8.2011, գինը՝ 100 դրամ, տպագրւում է «Նոյեան Տաղան» ՍՊԸ տպարանում՝ Իսահակեան 28: